

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE
59. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV SLOVENIJE 2025

NAŠA MALA KNJIŽNICA

Raziskovalno področje: SLOVENSKI JEZIK ALI KNJIŽEVNOST

Raziskovalna naloga

Avtorica: Nina Jančič

Mentorica: Barbara Ditrih

Osnovna šola Maksa Durjave Maribor

Maribor, april 2025

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

59. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV SLOVENIJE 2025

NAŠA MALA KNJIŽNICA

Raziskovalno področje: SLOVENSKI JEZIK ALI KNJIŽEVNOST

Raziskovalna naloga

Avtorica: Nina Jančič

Mentorica: Barbara Ditrih

Osnovna šola Maksa Durjave Maribor

Maribor, april 2025

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE.....	1
KAZALO GRAFOV	3
KAZALO SLIK.....	4
POVZETEK	5
ZAHVALA	6
1 UVOD	7
1.1 Opredelitev raziskovalnega problema	7
1.2 Cilji raziskovalne naloge	8
1.3 Hipoteze	8
1.4 Predvidena nova spoznanja	9
2 TEORETIČNI DEL.....	10
2.1 SSKJ	10
2.2 BRANJE.....	10
Pomen branja.....	10
Začetki branja.....	10
2.3 BRANJE IN OTROCI.....	11
Glasno branje.....	11
Izbira knjig	12
Branje z razumevanjem	13
Globoko branje	13
Vloga šolske knjižnice pri spodbujanju motivacije za branje	14
Cilji predmeta knjižnično informacijskih znanosti.....	14
2.5 PROJEKTI KNJIŽNICE NAŠE ŠOLE.....	15
Rastem s knjigo	15
Nacionalni mesec skupnega branja	15
Bralni maraton.....	16
Soba pobega	16
Bralna noč	16
Najprizadevnejša bralka na šoli.....	16
Branje ne pozna meja	16

Literarni večer	17
Bralni kotiček	17
3 PROJEKT NAŠA MALA KNJIŽNICA.....	18
3.1 Knjige.....	18
3.2 Ustvarjalnik.....	20
3.3 Dejavnosti.....	21
4 MATERIALI IN METODE DELA.....	23
4.1 Metoda preučevanja virov.....	23
4.2 Metoda zbiranja podatkov.....	23
4.3 Metode analize podatkov.....	23
5. PRAKTIČNI DEL.....	24
5.1 Anketa o branju.....	24
5.2 Prežihova bralna značka.....	39
5.3 Analiza ankete za starše.....	41
5.4 Naša mala knjižnica – spremljanje.....	48
Dejavnosti pred branjem.....	48
Dejavnosti med branjem.....	48
Dejavnosti po branju.....	48
Analiza priljubljenosti knjig.....	54
6 SKLEPNE UGOTOVITVE.....	56
7 ZAKLJUČEK.....	59
8 DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	60
9 Literatura in viri.....	61
9.1 Viri literature.....	61
9.2 Spletni viri.....	61
10.1 PRILOGA.....	63
10.2 PRILOGA.....	66
10.3 PRILOGA.....	68

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Delež učencev po razredih	24
Graf 2: Delež učencev po spolu	25
Graf 3: Priljubljenost branja	26
Graf 4: Najbolj priljubljena vrsta bralnega gradiva	27
Graf 5: Pogostost branja pri učencih	28
Graf 6: Pogostost starševskega branja pri sodelujočih učencih	29
Graf 7: Priljubljenost zvrsti knjig pri učencih	30
Graf 8: Priljubljenost časa branja med učenci	31
Graf 9: Izbira jezika pri branju	32
Graf 10: Izbira tujega jezika pri branju	33
Graf 11: Pogostost branja celotne knjige	34
Graf 12: Priljubljenost pogovora o prebrani knjigi	35
Graf 13: Sodelovanje pri Prežihovi bralni znački	36
Graf 14: Število učencev pri branju za domače branje	37
Graf 15: Pomoč umetne inteligence pri obnovah knjige	38
Graf 16: Sodelujoči učenci generacije 2016/2025	40
Graf 17: Razdelitev otrok po razredih	41
Graf 18: Delež otrok po spolu	42
Graf 19: Branje knjig v predšolskem obdobju	43
Graf 20: Pogostost branja	43
Graf 21: Poznavanje črk pred vstopom v šolo	44
Graf 22: Branje besed in besednih zvez	45
Graf 23: Samostojno branje v predšolskem obdobju	45
Graf 24: Priljubljenost ilustracij pri branju	46
Graf 25: Poslušanje ali samostojno branje	47
Graf 26: Knjižna polica ali izposojanje v knjižnici	47
Graf 27: Priljubljenost knjig	54

KAZALO SLIK

Slika 1: Ustvarjanje ob knjigi Buba	49
Slika 2: Ustvarjanje ob knjigi Buba 2	49
Slika 3: Ustvarjanje ob knjigi Buba 3	49
Slika 4: Ustvarjanje ob knjigi Gospod Hruška in jadrnica.....	50
Slika 5: Ustvarjanje ob knjigi Gospod Hruška in jadrnica 2.....	50
Slika 6: Branje knjige Kje si našla moj ključ in ustvarjanje ob njej	51
Slika 7: Ustvarjanje ob knjigi Kje si našla moj ključ.....	51
Slika 8: Reševanje nalog iz ustvarjalnika.....	51
Slika 9: Branje knjige Petja sprašuje, kako je prišel na svet.....	52
Slika 10: Reševanje nalog iz Ustvarjalnika ob knjigi Petja sprašuje, kako je prišel na svet....	52
Slika 11: Ustvarjanje ob knjigi Na ježka.....	52
Slika 12: Ustvarjanje ob knjigi Deklica in medvedek.....	53
Slika 13: Ustvarjanje ob knjigi Deklica in medvedek 2.....	53
Slika 14: Branje knjige Deklica in medvedek 3	53
Slika 15: Bralni vlakec	55
Slika 16: Pismo presenečenja	55

POVZETEK

Branje pri mladih danes ni več tako priljubljeno, kot je bilo nekoč. Tiskane knjige so nadomestili digitalni načini preživljanja prostega časa. Pametni telefoni, tablice in računalniki so večinoma prevzeli vlogo zabave, iskanja informacij ...

Želela sem izvedeti, zakaj je branje vedno manj pogosto. Med svojimi vrstniki sem opazila le redke, ki kdaj še preberejo kakšno knjigo. To raziskovalno temo sem si izbrala, saj sem želela izvedeti, kdo v današnjih časih še bere, kaj ima vpliv na branje posameznika, kje se bralna pot začne in kako bi mlade lahko motivirali za branje.

V teoretičnem delu naloge sem najprej predstavila branje in njegov pomen. Raziskala sem, kako je branje povezano z otroki, pozitivne lastnosti glasnega branja in branja z razumevanjem ter nekaj o globokem branju. Vse skupaj sem navezala na šolsko knjižnico, ki ima velik vpliv pri motivaciji za branje že od začetka šolanja, in spoznala cilje predmeta KIZ (knjižnično informacijske znanosti). Ker tudi naša šolska knjižnica sodeluje v različnih z branjem povezanih projektih, sem jih vključila in opisala. Predvsem sem se osredotočila na projekt Naša mala knjižnica, ki otroke nižjih razredov motivira za branje že na začetku, v fazi opismenjevanja. V teoretičnem delu sem ga predstavila, zanimale pa so me tudi vsebine izbranih knjig slovenskih in tujih avtorjev. Ob branju in reševanju nalog iz Ustvarjalnika projekt Naša mala knjižnica izvaja tudi številne druge dejavnosti, aktivnosti in nagrajne naloge, povezane z zgodbo, avtorji in literarnimi junaki.

Raziskavo sem najprej opravila in predstavila med učenci od 6. do 9. razreda. Ti so reševali anonimni spletni anketni vprašalnik o branju. Z analizo podatkov sem ugotovila, da branje pri učencih višjih razredov ni tako priljubljeno. Prav zato sem se vrnila na začetek bralne poti oziroma v prvo triletje osnovne šole. Sestavila sem opazovalni list, s katerim sem bila prisotna pri urah izvajanja projekta Naša mala knjižnica. Spremljala sem potek, namene in cilje projekta, podatke opazovalnega lista pa sem analizirala in rezultate tudi predstavila. Da bi izvedela več o uvajanju in motiviranju otrok za branje, sem sestavila spletni vprašalnik za starše otrok, ki so sodelovali pri projektu. S pomočjo analize rezultatov sem ugotovila, kako pomembno je branje knjig otrokom še pred vstopom v šolo, kakšen vpliv imajo ilustracije pri zanimanju otroka ter kakšno vlogo ima pogovor o vsebini in sporočilu prebrane knjige.

Ključne besede: branje, mladi, otroci, knjige, ilustracije, šolska knjižnica, Naša mala knjižnica

ZAHVALA

Rada bi se zahvalila vsem, ki so mi pomagali pri raziskovanju in pisanju moje raziskovalne naloge. Še posebej bi se rada zahvalila svoji mentorici, ki mi je pomagala, me usmerjala in spodbujala ter bila pripravljena sodelovati z mano pri ideji za raziskovanje. Zahvaljujem se vsem učencem in staršem, ki so sodelovali pri spletnih anketnih vprašalnikih, ter učiteljicam in knjižničarki, da sem lahko sodelovala pri urah izvajanja projekta Naše male knjižnice. Seveda se zahvaljujem tudi drugim učiteljem, še posebej učiteljici slovenščine za jezikovni pregled naloge. Posebna zahvala gre mojim staršem, ki so me spodbujali in mi stali ob strani pri tehničnih izzivih oblikovanja naloge.

1 UVOD

Ko sem razmišljala o temi raziskovalne naloge, sem se spraševala, zakaj nihče od mojih sošolcev v lanskem šolskem letu ni sodeloval pri Prežihovi bralni znački. Bila sem namreč edina, ki jo je v tem letu opravila. Ker me je zanimalo, zakaj je tako, sem najprej pripravila anketni vprašalnik za učence predmetne stopnje. Nato sem se vrnila čisto na začetek osnovnošolskega izobraževanja in opismenjevanja učencev, torej v prvi in drugi razred, da bi ugotovila, kako se pravzaprav branje začne in kateri so ključni dejavniki, da se nato tudi nadaljuje.

Ker letos prvič sodelujemo v projektu Naša mala knjižnica, sem imela odlično priložnost dobro spoznati mednarodni projekt in ugotoviti, ali je otrokom všeč ter ali bi želeli z njim kot šola tudi v prihodnje nadaljevati. Letos sodelujejo samo učenci prvih in drugih razredov, če se bo projekt izkazal za uspešnega, pa bi z njim nadaljevali v prihodnje v vseh razredih ter na ta način vsaj nekoliko izboljšali bralne navade učencev višjih razredov.

1.1 Opredelitev raziskovalnega problema

Opazila sem, da se moji vrstniki ne zavedajo pomembnosti branja in jih to ne zanima. Živimo namreč v digitalni dobi oz. v dobi zaslonov, zato branje knjig samo po sebi ni več »popularno« med mladimi. Dokazano pa je, da:

- *»Več kot beremo, lažje razumemo tisto, kar preberemo.*
- *Če bereš, poznaš več besed, zato lahko razmišljaš o več rečeh.*
- *Ob zori digitalne dobe branje tiskanih knjig ponuja protiutež zaslonskim medijem, nas osredotoča, umirja in vodi v nove izzive.*
- *Če uporabljaš zaslonske tehnologije in bereš knjige, se naučiš misliti na dva različna načina. To je bistveno za preživetje v digitalni dobi.*
- *Branje leposlovja je trening za vživljanje v misli in čustva drugih ter razumevanje naših čustev in misli.*
- *Z družinskim branjem otrokom pomagamo, da se razvijejo v misleča, čuteča in empatična bitja.*
- *Med bralci je več zadovoljnih in ustvarjalnih ljudi kot med nebralci.*
- *Branje knjig je napor, z nekaj sreče pa tudi užitek.*

- *Večjezičnost je prednost: ko govorimo in beremo v različnih jezikih, si odpiramo vrata v nove svetove.*
- *Z branjem knjig se učimo misliti z lastno glavo.*« (Berem, da se poberem, 2021)

A kje se branje sploh začne? Kako otroci vstopajo v bralno izkušnjo? Kaj vpliva na (ne)branje? Kako otroke pritegniti k branju? Kako mlade pripraviti do tega, da bi več in raje brali? Kako izboljšati njihove bralne navade? Kako jim dopovedati, da je to zanje pomembno in ključno za preživetje v digitalni dobi? Morda s podobnimi projekti, kot je ta, saj gre za pomemben vpliv k izboljšanju bralnega razumevanja.

1.2 Cilji raziskovalne naloge

S svojo raziskovalno nalogo sem v osnovi želela raziskati odnos otrok in mladih do branja. Zanimalo me je, ali starejši učenci sploh še berejo knjige in kje se bralna pot začne. Zaradi tega sem se vrnila v nižje razrede in raziskala njihove bralne navade, pomembnost poslušanja glasnega branja pri otrocih in vpliv ilustracij v knjigi na zanimanje otroka. Temo sem navezala na projekt Naša mala knjižnica, ki sem ga želela čim bolj spoznati, zanimali pa so me potek, namen in glavni cilji projekta.

Raziskala sem tudi, kdo in kaj vpliva na priljubljenost branja posameznika in ali se s starostjo motivacija za branje res zmanjšuje. Mladim so digitalne zaposlitve veliko dostopnejše, zato sem želela ugotoviti, kdo še v roko rad vzame tiskano knjigo in zakaj.

1.3 Hipoteze

Pred začetkom svoje raziskave sem si postavila naslednje hipoteze:

HIPOTEZA 1: S starostjo učencev se zmanjšuje motivacija za branje.

HIPOTEZA 2: Učenci, ki so jim starši brali zgodbice, ko so bili majhni, danes berejo pogosteje.

HIPOTEZA 3: Sodelovanje pri Prežihovi bralni znački se od prvega proti devetemu razredu zmanjšuje.

HIPOTEZA 4: Otroci v prvem razredu so večinoma že opismenjeni.

HIPOTEZA 5: Otroci v prvem in drugem razredu ob poslušanju branja knjig zelo uživajo.

HIPOTEZA 6: Otroci se radi pogovarjajo o prebrani knjigi, jo znajo obnoviti in razumejo težje besede, če so jim ustrezno razložene.

HIPOTEZA 7: Otroci lažje sledijo zgodbi, ko gledajo ilustracije in jim sledijo.

HIPOTEZA 8: Otroci po pogovoru o knjigi z učiteljico ali knjižničarko najdejo sporočilo zgodbe in ga povežejo z vsakdanjimi življenjskimi situacijami.

1.4 Predvidena nova spoznanja

Po analizi rezultatov anketnega vprašalnika o branju sem ugotovila, da branje pri starejših učencih ni več tako priljubljeno. Spoznala sem projekt Naša mala knjižnica, ki otroke nižjih razredov motivira za branje že na začetku, tj. v fazi opismenjevanja. Projekt sem spremljala, raziskala njegov potek in cilje. Izvedela sem, da imajo okoliščine velik vpliv na branje posameznika, in z anketnim vprašalnikom za starše ugotovila, da je za otroka poslušanje branja v predšolskem obdobju zelo pomembno. Spoznala sem tudi, da so pri branju z otroki zelo pomembne ilustracije, saj jih pritegnejo k poslušanju knjige, samostojnemu branju ter poskrbijo za boljšo osredotočenost na zgodbo.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 SSKJ

V slovarju SSKJ (2008) je beseda branje razložena tako:

- 1. »postopek razpoznavanja znakov za glasove in vezanja v besede,*
- 2. dojetanje vsebine besedila,*
- 3. razumevanje ustaljenih, dogovorjenih znakov«.*

2.2 BRANJE

Pomen branja

Branje je nepogrešljiv del vsakdanjika. Sposobnost branja ljudje uporabljamo na vsakem koraku, zavedno ali nezavedno. Učenci beremo v šoli, starši v službi, beremo v trgovini in seveda tudi doma. Branje ima številne pozitivne učinke, kot so zmanjševanje stresa, izboljšanje fokusa in koncentracije, širjenje besednega zaklada in znanja itd. (Če ne bomo brali, nas bo pobralo, 2021)

Branje je ključ do učenja. To je večšina, ki bi jo moral vsak razvijati v svojem življenju. Sposobnost branja nam odpira vrata v nov svet idej, zgodb in priložnosti. Zberemo lahko veliko informacij in jih uporabimo za opravljanje različnih nalog v šolah, projektih in tudi v življenju. Z branjem knjig spoznavamo ljudi z različnih območij po svetu, različne kulture, tradicije in še marsikaj. (Importance of reading Essay, 2024)

Začetki branja

Začetki branja segajo v starodavne civilizacije, kjer so se pojavile zgodnje oblike pisanja. Prvi zapisi in posledično tudi branje so se razvili v Mezopotamiji s klinopisom, zgodnjim pisnim sistemom, ki se je uporabljal predvsem v administrativne namene. Podobno je starodavni Egipt uporabljal hieroglife, sistem slikovnega pisanja.

Pred iznajdbo tiska, v antiki in srednjem veku, je obstajalo skupinsko branje, ko so ljudje skupaj in na glas prebirali knjige. Z začetkom industrijske revolucije in množičnega tiska knjig je ta oblika branja izzvenela. Pojav tiskarskega stroja v 15. stoletju je pripeljal do preobrata, povezanega z branjem. Ta izum je olajšal množično proizvodnjo knjig, zaradi česar je bilo pisno gradivo dostopnejše. Z razvojem tiskarstva in založništva so se pojavili novi knjižni žanri. Povečal se je delež pismenosti. Ljudje so vedno več prostega časa namenili branju. (Resberem(o)?!, 2021)

» Kdor bere, mu je dostopno veselje bralnih zakladov.« Tilka Jamnik

---

2.3 BRANJE IN OTROCI

Branje je pomembno. Naj bo glasno ali tiho, v vlogi poslušalca ali bralca. Kdor ne pridobi sposobnosti branja in razumevanja prebranega, se danes v življenju težko znajde. Pomembno vlogo pri tem imajo v predšolskem obdobju vsakega otroka starši in vzgojitelji. Kasneje, z vstopom v šolo, pa to vlogo prevzamejo učitelji in knjižničarji.

Kaj vpliva na to, da bo otrok postal uspešen bralec?

- Gibanje oči, vidno in slušno razločevanje.
- Splošne in specifične sposobnosti.
- Motivacija in interes za branje.
- Socialno-ekonomski status, socialni in kulturni vplivi iz ožjega in širšega okolja.

Pomembno je, da otrok usvoji prvi korak, t. i. predopismenjevalne spretnosti (učenje simbolov za glasove, črke in učenje tehnik branja ter veza v zloge). (Pomen in vloga šolskih knjižničarjev pri razvijanju bralne pismenosti učencev prvega triletja osnovne šole, 2024)

Glasno branje

Velik del uvajanja in razvijanja branja je glasno branje. Otroke v branje navadno uvedejo starši ali odrasli, ki jim glasno berejo pravljice, slikanice in knjige za otroke. Doc. dr. Sabina Fras Popović pravi: »Glasno branje je prva stopnja branja in na začetku vsi otroci berejo naglas ...« (Zakaj je tako pomembno, da otroci glasno berejo, in kako jih motivirati?, 2023)

Poleg poslušanja glasnega branja je priporočljivo, da otroci tudi sami naglas berejo, ko se naučijo, predvsem da usvojijo tehniko branja in pozneje razumevanja. Med glasnim branjem lahko odrasli otroka poslušajo in spremljajo, mu pomagajo pri izgovorjavi besed ter mu razlagajo neznane besede in pojme. Branje je obenem bistveno za krepitev besednega zaklada in na splošno otrokovega znanja. Skozi ilustracije in zgodbe pa razvija tudi svojo domišljijo.

Ko beremo, se učimo uporabljati jezik – zmožnost pisanja, poslušanja ter govorjenja. Za to, da nekdo rad bere, je pomembno, da pri tem uživa in je motiviran. Otroci, ki radi in dobro berejo, prihajajo predvsem iz družin, kjer tudi njihovi domači radi berejo in spodbujajo branje.

Šolska knjižničarka Sabina Kirm je razložila, da nas glasno branje lahko pomiri in na nekatere deluje tudi terapevtsko. Otrokom pomaga, da se poistovetijo s knjižnim likom in/ali situacijo, ki se dogaja v knjigi, zato naj po njenem mnenju »postane nujna navada tako kot umivanje zob«. (Zakaj je tako pomembno, da otroci glasno berejo, in kako jih motivirati?, 2023)

Izbira knjig

Gospa Fras Popović je v svojem članku (prav tam) povedala, da je izbira zelo odvisna od starosti in zanimanja. Izpostavila je besedilne slikanice, ki spodbujajo pogovor, domišljijo in nas z nezapisano zgodbo popeljejo drugam. Otroci prek slikanic povezujejo svoje predznanje z informacijami iz besedila in tega povzamejo.

Ključno je, da odrasli otrokom berejo bogata, vizualno privlačna, raznolika besedila različnih tematik in z bogatim dogajanjem, vendar pa morajo imeti mladi bralci, ki se učijo samostojnega branja, možnost učenja z besedili, ki so primerna za začetno učenje branja.

Otroci se za branje odločajo zaradi različnih motivov. Eni berejo zato, ker se radi zatopijo v knjigo, drugi so radovedni in želijo izvedeti čim več zanimivega, nekateri pa se o zgodbah, ki so jih prebrali, radi pogovarjajo in izmenjujejo mnenja s prijatelji. (Šolska knjižnica, 2024)

Eden izmed pomembnih motivatorjev branja je tudi ta, da je izbira knjig lastna. Kadar se otroci sami sprehodijo po knjižnici ali knjigarni in si sami izberejo knjige, stripe, revije ..., jih to veliko bolj pritegne k branju kot knjige, ki so zahtevane. »Mladi raje berejo knjige, ki so njim

všeč, ne tiste, ki jim jih dajo učitelji in starši,« je poudarila predavateljica webinarja Javne agencije za knjigo, gospa Maša Ogrizek. Govorila pa je tudi o občutku radovednosti, ki otroke in mlade pritegne k branju. V tem primeru govorimo o notranji motivaciji za branje. (Vesela šola bere z Mašo Ogrizek, 22. 10. 2024)

Knjigo naj si torej otroci izberejo sami, kot vodilo pa si lahko pomagajo tudi s Priporočilnico Bralne značke, kjer so dobre knjige razvrščene ter prilagojene starosti in zmožnostim v določenem obdobju. (Zakaj je tako pomembno, da otroci glasno berejo, in kako jih motivirati?, 2023)

Branje z razumevanjem

Ključno branje je branje z razumevanjem. Otroci naj bi razumeli, kar preberejo na koncu prvega triletja osnovne šole.

Tilka Jamnik ugotavlja, da slovenski otroci menda ne berejo gladko, kot bi morali ob koncu prvega triletja osnovne šole, čeprav v osnovni šoli precej berejo in zagotovo več kot odrasli. Skoraj vsi v prvem triletju poleg knjig v učnem načrtu opravijo še bralno značko. Torej posegajo po knjigah tudi v prostem času in prostovoljno ter po svojih željah in zanimanjih. Kasneje v drugem in tretjem triletju opravljanje bralne značke upade. (prav tam)

Globoko branje

Ljubljanski manifest o branju (2023) govori o pomembnosti branja na višji ravni oziroma o globokem branju. Ko beremo besedila, v katerih srečujemo nove besede, nove besedne zveze in nove miselne povezave, si poglobljamo in širimo besedišče. Takemu branju pravimo globoko branje. Globoko branje je vadba za mišljenje.

Današnja doba, kjer se nove tehnologije hitro razvijajo, nam je na dolgi rok prinesla ogromne količine zvočnih, vizualnih in besedilnih vsebin. Digitalna revolucija je imela številne pozitivne učinke. Besedilne vsebine so na primer postale dostopnejše prebivalcem. Pozorni moramo biti, da ne izgubimo določenih bralnih spretnosti, predvsem branja daljših besedil, kot so knjige, ki spodbujajo poglobljeno razmišljanje. Čeprav digitalno okolje omogoča več branja kot kadar koli prej, prinaša tudi številne motnje, ki vodijo v površno ali celo opuščeno branje, kar ogroža

branje na višji ravni. Ljudje morajo znati prepoznati zanesljive vire in prilagoditi svoje bralne navade. (prav tam)

»Vse poti vodijo v knjižnico.«

2.4 ŠOLSKA KNJIŽNICA

Vloga šolske knjižnice pri spodbujanju motivacije za branje

Šolska knjižnica ima pri uvajanju v branje in književnost veliko vlogo. Predstavlja informacijsko središče šole. V njo učenci zahajajo tako po slikanice z velikimi tiskanimi črkami kot tudi po mladinske romane.

Najpomembnejša naloga šolskega knjižničarja je, da učence nauči uporabljati knjižnico in v njej poiskati različne informacijske vire ter jih tako vzgoji v samostojne uporabnike. Prav tako mora knjižničar učence motivirati in spodbujati za branje, zato mora dobro poznati mladinsko literaturo ter druge vire za učence različnih starosti.

V sodelovanju z učitelji pri učencih na področju branja razvija bralne sposobnosti, bralne strategije in navade ter jih uči razumeti in sprejemati pomen branja. Otroci razvijajo tudi informacijsko znanje in sporazumevanje v svojem maternem jeziku ter kulturno zavest. Tako spoznavajo tudi pomen knjižnice in branja.

Cilji predmeta knjižnično informacijskih znanosti

Skozi osnovno šolo se učenci spoznavajo s knjižnico, knjigami, literaturo in nasploh s književnostjo.

Prvošolčki se prvič seznanijo s šolsko knjižnico, obnašanjem v njej, knjižničnim gradivom in njegovo izposajo. V nadaljevanju med branjem pravljic spoznavajo mladinsko leposlovje do 7. leta starosti in doživljajo estetsko ugodje ob prebranem besedilu. Vsebinsko prebranega besedila doživljajo tudi z ilustracijami, seznanijo pa se še s projektom Prežihova bralna značka.

V 2. in 3. razredu se učenci samostojno orientirajo v knjižnici in že znajo pravilno ravnati s knjižničnim gradivom, prav tako pa vedo, da je le-to na knjižničnih policah urejeno po starostnih obdobjih ter po abecedni postavitvi priimkov avtorjev. Učenci s spoznavanjem mladinske literature do 8. oziroma 9. leta starosti širijo svoje literarno obzorje, bogatijo svoje besedišče ter vzbujajo in poglobljajo svoj interes za branje in pisanje.

V drugem triletju učenci spoznajo postopek nastanka knjige. Ločijo med različnimi vrstami knjižnega gradiva, spoznajo različne vrste informacijskih virov in samostojno izberejo primerno gradivo za določeno temo.

V tretjem triletju učenci nadgradijo svoje znanje o uporabi različnih informacijskih virov in se naučijo vrednotiti informacije ter navajati oziroma citirati vire. Prav tako že samostojno uporabljajo storitve šolske knjižnice in berejo leposlovne vsebine. (Šolska knjižnica, 2024)

»Knjige so sanje, ki jih držimo v rokah.«

2.5 PROJEKTI KNJIŽNICE NAŠE ŠOLE

Na naši šoli se v povezavi s knjižnico izvaja veliko dejavnosti in projektov. V njih sodelujemo učenci nižjih in višjih razredov. Vsi pa seveda beremo, pišemo, ustvarjamo in sodelujemo na različne načine.

Rastem s knjigo

Pri projektu Rastem s knjigo se učenci sedmih razredov vsako leto skupaj odpravijo v bližnjo splošno knjižnico. Vsak sedmošolec prejme svojo knjigo. Knjižničarke jim izbrano knjigo predstavijo, priporočajo pa tudi druge primerne romane ali stripe, za katere menijo, da bi jih pritegnile za branje.

Nacionalni mesec skupnega branja

V mesecu oktobru se tudi na naši šoli izvaja projekt skupnega branja, vsako leto z drugim sloganom. Učenci višjih in nižjih razredov skupaj prebiramo knjige, pesmi ali drugo literaturo.

To šolsko leto smo to počeli na zelo različnih krajih, v učilnicah in tudi zunaj, na dvorišču, igrišču, v telovadnici, v zdravstvenem domu ...

Bralni maraton

Za projekt Bralni maraton učenci pišemo pesmi na izbrano temo, ki je vsako leto drugačna. Knjižničarka izbere tri najboljše pesmi in učenci jih na dan Bralnega maratona sami recitirajo ali deklamirajo na Trgu svobode v Mariboru.

Soba pobega

V okviru projekta Mladi za napredek Maribora je bila za učence petih razredov pripravljena soba pobega, povezana s knjigo Mamka Bršljanka, ki so jo petošolci brali za domače branje. S pomočjo zanimivih ugank in namigov so ponovili vsebino knjige, se naučili veliko novega in ob tem zelo uživali.

Bralna noč

Za učence, ki opravijo Prežihovo bralno značko, se na koncu šolskega leta organizira bralna noč v šoli. Učenci zvečer pridemo v šolo in tam prespimo do naslednjega dne. Izvajajo se različne zanimive dejavnosti, delavnice, ogled filma, s sabo pa seveda prinesemo tudi svoje knjige, lučke in spalne vreče.

Najprizadevnejša bralka na šoli

Predlani je učenka petega razreda s strani šole in ravnatelja prejela nagrado za najprizadevnejšo bralko naše šole. V šolskem letu 2022/2023 je prebrala kar 40 knjig. Ravnatelj je tako obljubil dodatno nagrado za vse učence, ki bodo poleg knjig za Prežihovo bralno značko prebrali še dodatnih 10 knjig. V lanskem šolskem letu je bilo takih učencev dvanajst.

Branje ne pozna meja

Projekt Branje ne pozna meja ali Čitanje ne poznaje granice je mednarodni projekt, ki se ga je udeležila tudi naša šola. Sodelovali smo s hrvaško šolo OŠ Braća Bobetko Sisak in brali knjige njihovih avtorjev, prevedene v slovenščino, hrvaški učenci pa so brali slovenske knjige, prevedene v hrvaški jezik. Tako smo spoznavali novo kulturo, pred leti pa smo drug drugega tudi obiskali.

Literarni večer

Vsako leto knjižničarka in učiteljice slovenščine pripravijo literarni večer. V letošnjem šolskem letu smo ga povezali z dnevom jezikov in različnostjo.

»Tukaj lahko sediš samo, če knjigo v rokah držiš.«

Bralni kotiček

Na hodniku naše šole imamo kotiček, namenjen branju. Bralni kotiček je opremljen z mehkim kavčem, različnimi plakati in citati ter je letnemu času primerno okrašen. Učenci si tam med odmori ali po pouku lahko vzamemo čas za prebiranje kakšne knjige, revije ali stripa.

»Verjamem v čarovnijo, ki se lahko zgodi, ko beremo dobro knjigo.«

J. K. Rowling

---

3 PROJEKT NAŠA MALA KNJIŽNICA

Mednarodni bralni projekt Naša mala knjižnica je namenjen spodbujanju branja ter dviganju bralne pismenosti med predšolskimi otroki in otroki od prvega do petega razreda. Sofinancira ga Evropska unija in deluje preko Javne agencije za knjigo RS (JAK). Želi vzgajati mlade bralce, ki se bodo ob knjigi zabavali, krepili svojo ustvarjalnost in moč lastnega izražanja. Pri projektu sodeluje sedem držav iz celotne Evrope, vključno s Slovenijo tudi Hrvaška, Estonija, Italija, Makedonija, Grčija in Poljska. Ob branju šestih knjig z avtorji iz Slovenije in drugih držav otroci rešujejo Ustvarjalnik, primeren njihovi starosti, z različnimi nalogami v povezavi s slikanicami. Razredi pa lahko sodelujejo tudi v številnih drugih dejavnostih, povezanih z zgodbo, avtorji in literarnimi junaki.

3.1 Knjige

Otroci s svojimi vzgojitelji, učitelji in knjižničarji skozi šolsko leto berejo knjige slovenskih in tujih avtorjev. Učenci prvih in drugih razredov bodo letos skupaj brali in ustvarjali ob naslednjih knjigah (Naša mala knjižnica, o knjigah, 2024):

Silvija Šesto: Petja sprašuje, kako je prišel na svet

Deček Petja je neznansko radoveden, ves čas zastavlja vprašanja o svetu okoli sebe. Od tete Slikanice, ki pazi nanj, medtem ko so njegovi starši v službi, je že skušal dobiti odgovor na vprašanje, zakaj je nebo modro, zdaj pa ga neznansko zanima, kako je prišel na svet. In ker teta Slikanica zavlačuje z odgovorom, Petju na pomoč priskoči mala Ana. Njegova iznajdljiva prijateljica ima načrt, kako potegniti za nos odrasle in izvabiti iz njih odgovor na vprašanje, ob katerem zardevajo. (prav tam)

Slikanica spodbuja pogovor o rojstvu in rojevanju, hkrati pa ponuja številne možnosti za pogovor o družini, o otroški radovednosti in starševski zadregi, o raziskovanju sveta in o tem, zakaj na kakšna vprašanja včasih zlepa ne dobimo odgovora. (prav tam)

Evi Gerokosta: Na ježka

Čevlji vseh vrst paradirajo po ulicah, toda deček še vedno nosi le tiste na ježka. Obseden je z vezalkami, saj se jih nikakor ne more naučiti zavezati, čeprav postaja starejši. Zmeden zaradi

vozlav in pentelj spuŝa pogled, gleda čevlje drugih ljudi in nič ni – ali se vsaj ne zdi – enostavno. Včasih začuti vozal v želodcu, drugi je njegovo srce zavezano na pentljo. Vse dokler nekega dne deček ne spozna, kaj pomenijo njegova čustva, in dvigne pogled. In nevidna roka razveže vozle in pentlje, ki so se ugnezdili v njem ... (prav tam)

Simbolična zgodba govori o negotovosti, tesnobi in težavah, ki se zdijo nepremagljive, o čustvih in odraŝanju. Otroke ui prepoznavati in poimenovati čustva, slikanica pa je dragocena tudi zato, ker sporoča, da težave lahko izginejo, ko usmerimo pogled drugam, ko zamenjamo perspektivo. (prav tam)

Vane Kosturanov: Deklica in medvedek

Deklica in medvedek sta prijatelja, ki skupaj preživljata običajne in neobičajne trenutke. Potujeta skozi letne čase in odkrivata nove stvari, lovita veter v lase in se igrata skrivalnice s soncem, osvajata najviŝje vrhove in se potapljata v morju. Nato pa nekega dne deklica spozna nove prijatelje ... (prav tam)

Slikanica z nežnimi ilustracijami vabi na posebno pustolovŝino. Priara toplo sanjsko zgodbo o prijateljstvu in odraŝanju ter spodbuja pogovor o odkrivanju novega in spremembah, skozi katere gre v svojem življenju prav vsakdo. (prav tam)

Anna Onichimowska: Gospod Hruŝka in jadrnica

Gospod Hruŝka je bil velik zbiratelj. V svoji veliki hiŝi in na vrtu je nakopičil kup stvari, preproge, vaze, skodelice, oblačila, celo avtomobile in ladje, potem pa je nekega dne zmanjkalo prostora za njega samega. Odloil se je, da bo nekaj stvari odnesel na jadrnico, ki je samevala na njegovem vrtu. Toda privrŝala je nevihta, bliŝnji potoki so narasli v reke in pognali jadrnico v neznano. Z njo pa tudi gospoda Hruŝko. Kaj bo zdaj z njim in z njegovim imetjem? (prav tam)

Odlična knjiga za pogovor o skrbi za okolje, o neokrnjeni naravi in pomenu iŝenja. Prizrni glavni junaki spodbujajo razmislek o pravih vrednotah, prijaznosti in ljubezni, ter otrokom na razumljiv način sporočajo, da je včasih lepŝe ne imeti kot imeti. (prav tam)

Andreja Peklar: Buba

Mala Buba prejme pismo, se poslovilno od sestric in se odpravi na pot. Na potovanju, ki je vznemirljivo in včasih nevarno, odkriva nove stvari in občutke. Žene jo radovednost, a premagati mora tudi strah in dvom. Bo na koncu res vse prav? Andreja Peklar nam v svoji izjemni likovni govorici in s pravljlično prisposodbo pričara čudežno preobrazbo gosenice v metulja. (prav tam)

Slikanica opozarja na drobne čudeže narave, branje pravljlične zgodbe pa je odlično izhodišče za spoznavanje naravnih metamorfoz in razvoja metulja. Ker je Bubino popotovanje hkrati tudi zgodba o odraščanju slehernega živega bitja, slikanica vabi k pogovoru o dvomu, pogumu in skrbi zase. (prav tam)

Urmas Reinmaa: Kje si našla moj ključ?

Anika se odpravi ven in na tleh opazi ključ. Le kdo ga je izgubil? Po poti najde še en ključ, nato še enega in ... kmalu jih ima za cel šop! Toda če izgubiš ključ, ne moreš domov. In prijatelji te ne morejo obiskati in sosedje si pri tebi ne morejo izposoditi cimeta. Kako naj Anika pomaga? Kako naj najde lastnike ključev? (prav tam)

Izvirna zgodba najmlajše spodbuja k razmisleku o izgubljenem in najdenem, predvsem pa odpira številne možnosti za pogovor o nesebični pomoči, prijaznosti in skrbi za druge ljudi. (prav tam)

3.2 Ustvarjalnik

Na začetku projekta otroci prejmejo brezplačen Ustvarjalnik z nalogami na temo izbranih knjig. Ustvarjalnik je izdan v dveh težavnostnih stopnjah: eden je namenjen mlajšim otrokom v fazi opismenjevanja, drugi je primeren za tiste, ki že berejo in pišejo. Ustvarjalnik za otroke je sestavljen zelo preprosto in kar se da razumljivo prav za razumevanje pri najmlajših. Vsaka knjiga ima svoje poglavje in s knjigo povezane naloge. Na začetku lahko ob naslovu, avtorju in ilustratorju knjige preberemo tudi kratek in enostaven uvod, ki predstavi predvsem o avtorja.

Vsebuje naloge na temo izbranih knjig, ki so zelo zabavne ter krepijo otrokovo ustvarjalnost in domišljijo, pri tem pa zahtevajo podrobnejše branje in opazovanje. Vse to mlade bralce dodatno motivira in jih spodbuja k aktivnemu branju, ob katerem krepijo moč samostojnega izražanja.

Naloge v povezavi s knjigami so zelo raznolike. Mlajši otroci med drugim rešujejo kvize, iščejo pot skozi labirint ter rešujejo številne druge naloge, tudi nagradne. Starejši otroci se učijo pesmice, vstavljajo manjkajoče črke, pišejo novice in domišljijske recepte, rešujejo križanke in težje uganke. Vsi pa rišejo, spoznavajo zastave različnih držav, iščejo razlike, urijo spomin ter se zabavajo z igrami, katerih osnovna zamisel izvira iz posameznih knjig.

Za lažje razumevanje nalog so nekateri glagoli (nariši, pobarvaj, prisluhni, opazuj ...) med navodili za reševanje napisani večje in odebeljeno. Otroci tako lažje razumejo in rešujejo naloge. (NMK Ustvarjalnik 1, 2024)

3.3 Dejavnosti

Ob branju in reševanju nalog projekt Naša mala knjižnica izvaja tudi številne druge dejavnosti, aktivnosti in nagradne naloge, povezane z zgodbo, avtorji in literarnimi junaki.

Izmenjava knjižnega junaka

Otroci s svojimi mentorji izdelajo lutko junaka ali junakinje iz knjige, ki s svojim potovalnim dnevnikom obiskuje otroke na domu, ti pa zapisujejo, kaj so z njo počeli. Skupine lahko lutko pošljejo tudi na druge šole in vrtce. Izmenjava poteka tako, da svojega junaka skupaj z zvezkom pošljejo v vrtec ali na osnovno šolo, katere naslov prejmejo, dobijo pa junaka in zvezek druge šole. Vsak otrok lahko lutko za dan ali dva vzame domov in v zvezek napiše ali nariše, kaj vse je pri njem doživela. Z lutko potuje tudi knjiga pravljic – za branje s starši. Pravljičice lahko otroci obnovijo v razredu. Ob koncu se lutka pošlje nazaj na šolo, v kateri je bila izdelana.

Letos bodo skupine izdelovale lutko bube iz slikanice Buba ali lutko okostnjaka Janka iz knjige Prigode okostnjaka Janka. Zmenjali pa jo bodo lahko tudi s kakšno drugo državo.

Pismo presenečenja

Šole ali vrtci se lahko prijavijo tudi k pismu presenečenja, ki ga posebej za otroke, vključene v projekt NMK, napiše eden izmed pisateljev. Letos bosta pismi presenečenja napisala estonski pisatelj Urmas Reinmaa in italijanska pisateljica Roberta Balestrucci Fancellu, avtorja knjig *Kje si našla moj ključ* in *Annie z vetrom v laseh*.

Knjižne razglednice

Skupine prejmejo razglednice z ilustracijami, na katere napišejo svoje mnenje o prebranih knjigah. Najizvirnejše razglednice bodo uvrščene na posebno razstavo, ki bo potovala po splošnih knjižnicah.

NAJ bralni kotiček

V razredu ali pred njim skupine določijo prostor, namenjen branju. Lahko je majhen, pomembno je le, da je prijeten, udoben in izvirno opremljen. Vsak učenec v bralni kotiček prinese dobro knjigo, ki je na voljo vsem učencem vse šolsko leto. Za razredni bralni kotiček kakšno knjigo prispeva tudi šolska knjižničarka. Razred, ki uredi NAJ bralni kotiček, se nagradi.

Bralni vlakec

V razredu na steno nalepijo razredno lokomotivo, vsak otrok, ki prebere knjigo (oziroma mu jo preberejo starši), pa ji lahko doda en vagon, na katerega napiše svoje ime in naslov knjige. Skupina, ki zbere največ vagončkov glede na število otrok, je nagrajena z obiskom presenečenja.

Virtualna razstava

Sodelujoče skupine si lahko ogledajo virtualno razstavo dvanajstih ilustratorjev iz vseh sedmih držav.

Natečaji

Povrh vsega potekajo še različni natečaji, nagradne naloge, kvizi in številne druge aktivnosti. (Časopis NMK, 2024/25)

4 MATERIALI IN METODE DE LA

4.1 Metoda preučevanja virov

Pred začetkom pisanja raziskovalne naloge sem razmislila, kaj vse bom vključila v svojo nalogo in kaj vse potrebujem za izvedbo. Informacije in podatke, ki so mi pomagali pri pisanju, sem poiskala v različnih člankih, revijah, šolskih kronikah ali sem pobrskala po literaturi v knjižni obliki. V pomoč so mi bili tudi spletni viri ter na spletu objavljene pretekle raziskovalne in seminarske naloge. Vse pridobljene podatke sem uredila in jih zabeležila v teoretični del raziskovalne naloge.

4.2 Metoda zbiranja podatkov

Podatke, ki sem jih potrebovala za prvi praktični del naloge, sem pridobila z anonimnim spletnim anketnim vprašalnikom, sestavljenim iz zaprtega in odprtega tipa vprašanj. Vprašalnik so reševali učenci predmetne stopnje naše šole. Prav tako sem zbrala podatke sodelujočih učencev pri Prežihovi bralni znački zadnjih 8 let.

V drugem delu sem opravila kvalitativno raziskavo z opazovanjem. Pripravila sem opazovalni list in z njim pri urah prvih in drugih razredov, kjer so izvajali projekt Naša mala knjižnica, spremljala potek aktivnosti. Med tem sem si podatke beležila na opazovalni list. Sodelovala sem tudi z otroki in opazovala njihovo delo. Po branju knjige sem otroke povprašala o mnenju. S pomočjo izdelanih semaforjev (rdeča, rumena, zelena) so otroci pokazali svoje mišljenje. Slednje sem zabeležila med odgovore.

Da bi izvedela več o bralnih navadah mlajših učencev, ki so sodelovali pri projektu, sem za starše prve triade prav tako pripravila anonimni spletni vprašalnik.

4.3 Metode analize podatkov

Zbrane podatke spletnih anket in tabel sodelujočih pri Prežihovi bralni znački sem podrobno pregledala in odgovore oz. podatke analizirala. Prikazala sem jih z grafi in jih primerjala med seboj, na koncu sem ugotovitve tudi zapisala. Opazovalni listi so bili prav tako analizirani, prikazani in razloženi glede na odgovore otrok in moje zapise ob opazovalnem raziskovanju.

5. PRAKTIČNI DEL

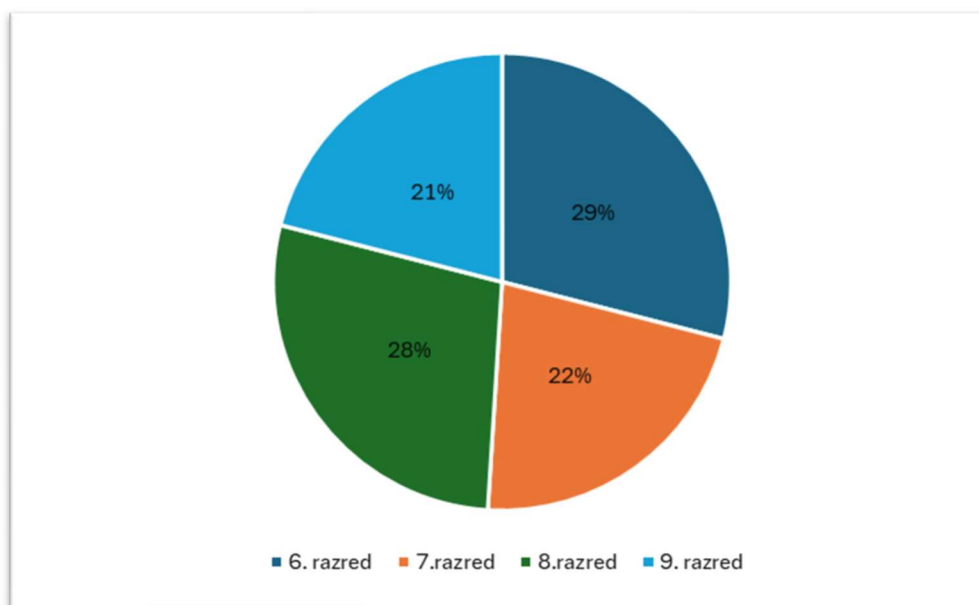
5.1 Anketa o branju

Anonimno spletno anketo o branju so reševali učenci od 6. do 9. razreda naše šole. Anketo je rešilo 90 učencev, njihovi odgovori pa so mi pomagali bolje spoznati priljubljenost branja pri učencih višjih razredov.

Razporeditev učencev po razredih in spolu

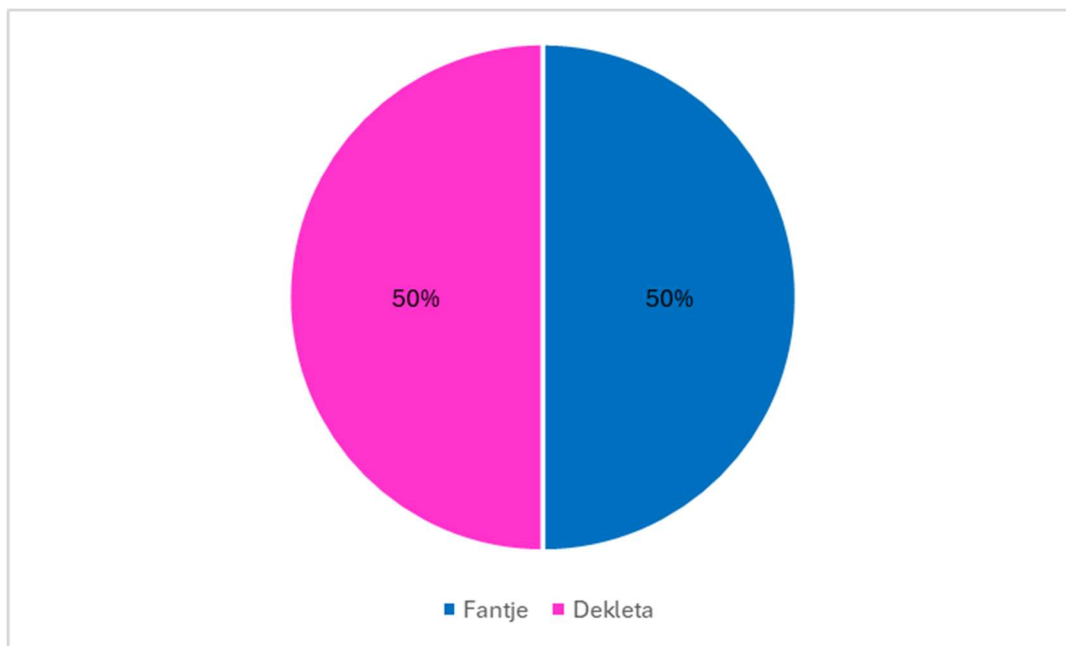
Na začetku sem učence razporedila po razredih (graf 1) in spolu (graf 2).

Graf 1: Delež učencev po razredih

Graf 1 prikazuje delež učencev, sodelujočih pri anketi glede na razred, ki ga obiskujejo. Učenci šestega razreda predstavljajo 29 % vseh sodelujočih, 22 % učencev obiskuje sedmi razred, 28 % je osmošolcev in 21 % je devetošolcev.

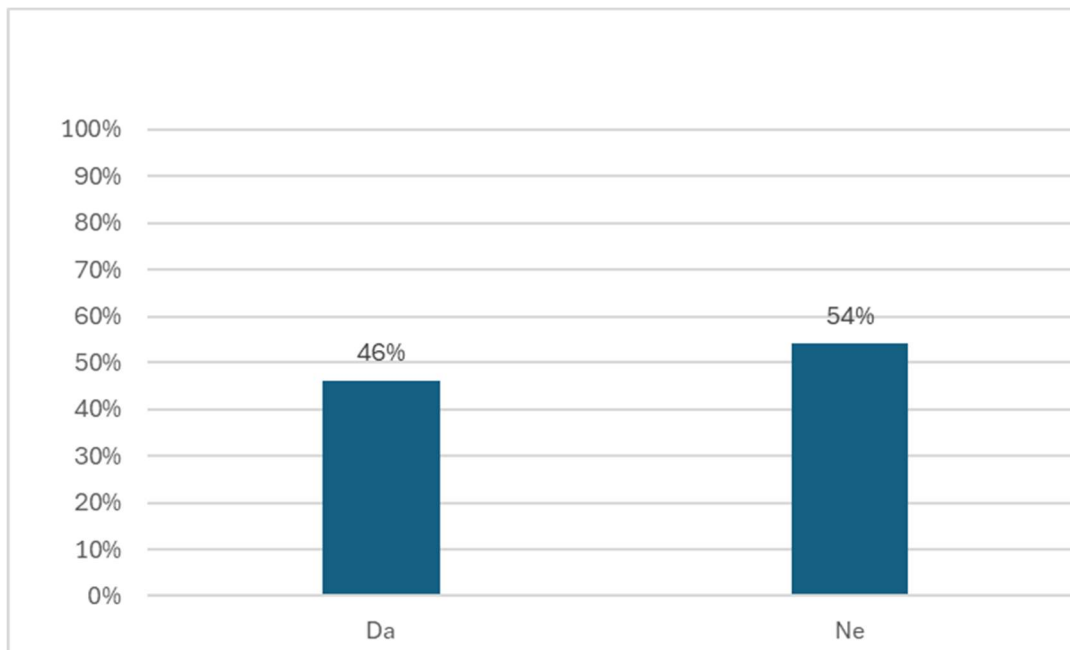
Graf 2: Delež učencev po spolu

Graf 2 predstavlja razmerje fantov in deklet med učenci, ki so sodelovali v anketi. Analiza odgovorov je pokazala, da je med sodelujočimi 50 % fantov in 50 % deklet, kar pomeni, da so bili učenci po spolu enakomerno porazdeljeni.

1. Ali rad/-a bereš?

Graf 3: Priljubljenost branja

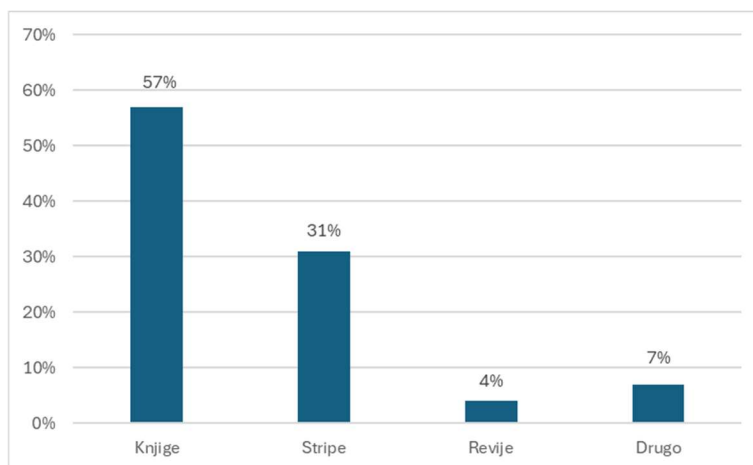

Prvo vprašanje ankete se nanaša na priljubljenost branja pri učencih višjih razredov. Iz odgovorov lahko razberemo, da 46 % sodelujočih rado bere, 54 % učencev pa ne.

Na prejšnje vprašanje je bilo navezano tudi podvprašanje. Kot razloge za branje so učenci navedli, da jim je branje zanimivo, jih pritegne, jim krajša čas ali jih sprosti. Na vprašanje, zakaj ne berejo, so odgovorili, da ne marajo brati, ker je dolgočasno, nimajo dovolj časa, knjig ne marajo ali se jim zdi, da branje traja predolgo.

2. Kaj najraje prebiraš?

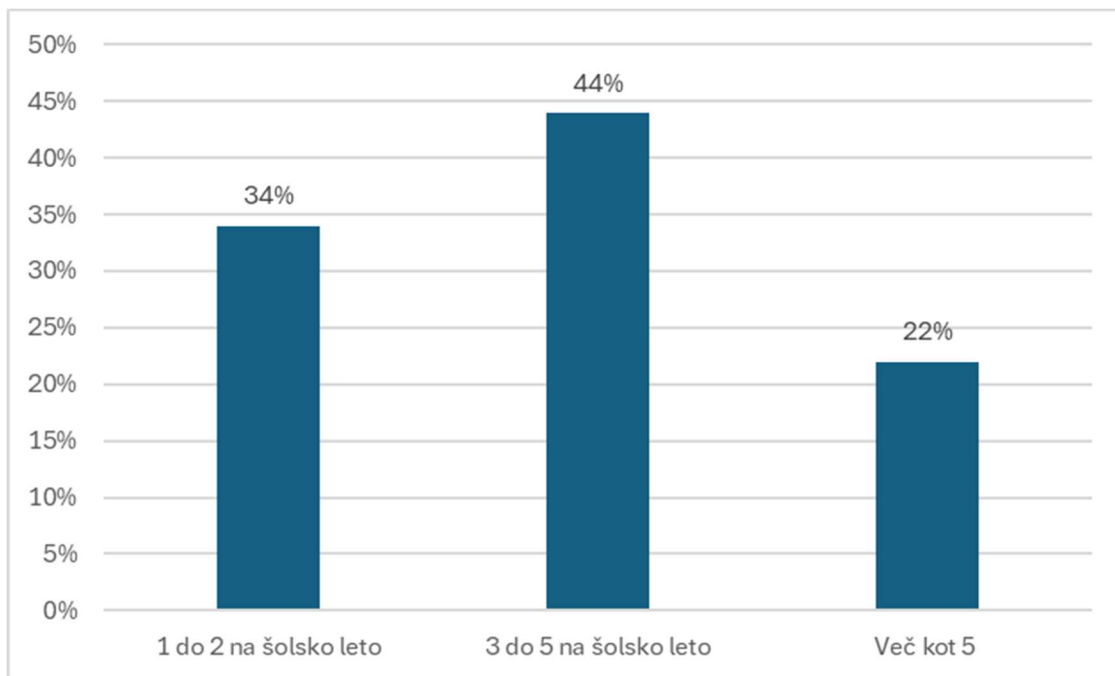
Graf 4: Najbolj priljubljena vrsta bralnega gradiva

Četrty graf prikazuje, katere vrste gradiv sodelujoči učenci najraje prebirajo. Učenci, ki so izbrali odgovor knjige, predstavljajo največ oz. 57 % vseh sodelujočih. Stripi so priljubljeni pri 31 % sodelujočih, revije pa prebirajo le 4 % vseh sodelujočih. 7 % vprašanih je izbralo, da bere druge vrste gradiv (časopis).

3. Kako pogosto prebereš kakšno knjigo?

Graf 5: Pogostost branja pri učencih

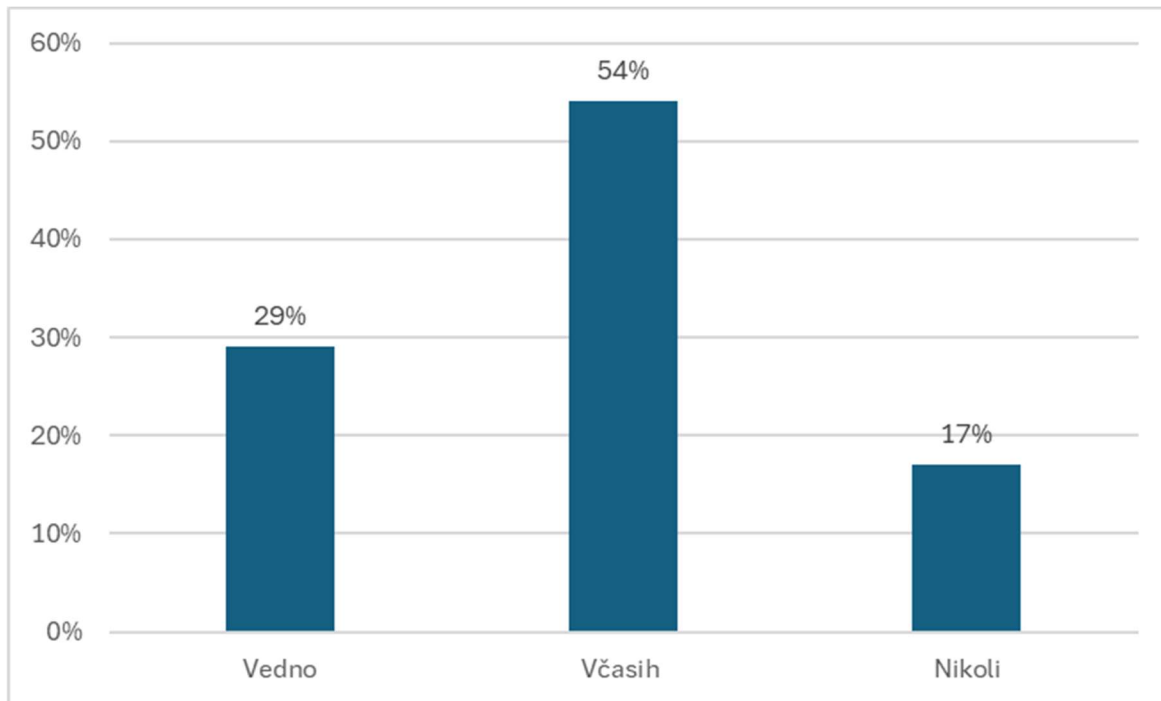

Iz petega grafikona lahko razberemo, kako pogosto sodelujoči učenci berejo. Učenci, ki preberejo od 1 do 2 knjigi na šolsko leto, predstavljajo 34 % vseh sodelujočih. Največ učencev prebere od 3 do 5 knjig na šolsko leto, ti zastopajo 44 % vprašanih. Analiza odgovorov pokaže, da več kot 5 knjig na šolsko leto prebere le 22 % vseh sodelujočih učencev višjih razredov.

Vprašani, ki so izbrali odgovor *Več kot 5 knjig na šolsko leto*, so ob izbranem odgovoru napisali točno število knjig, ki jih preberejo. Pet učencev je zapisalo, da v enem šolskem letu prebere 7 knjig, dva učenca letno prebereta 8 knjig. Štirje učenci preberejo 10 knjig in le trije učenci preberejo okoli 15 knjig ali več.

4. Ali so ti starši brali knjige, ko si bil/-a majhen/-a?

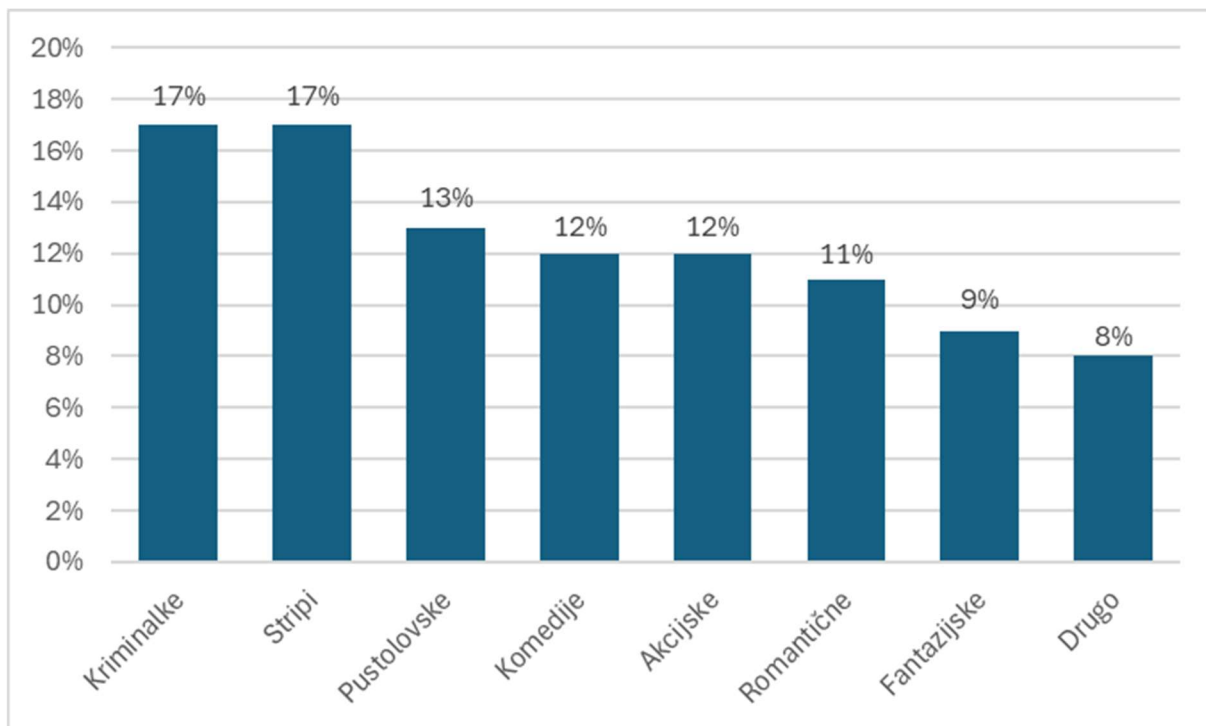
Graf 6: Pogostost starševskega branja pri sodelujočih učencih

Iz analize odgovorov šestega grafikona lahko razberemo, kako pogosto so starši otrokom brali knjige, ko so bili majhni. Učenci, ki so jim starši vedno brali, predstavljajo 29 % vseh sodelujočih. Učenci, ki so jim starši brali včasih oz. občasno, zastopajo več kot polovico oz. 54 %, 17 % pa je učencev, ki jim starši knjig niso nikoli brali.

5. Katero zvrst knjige najraje bereš?

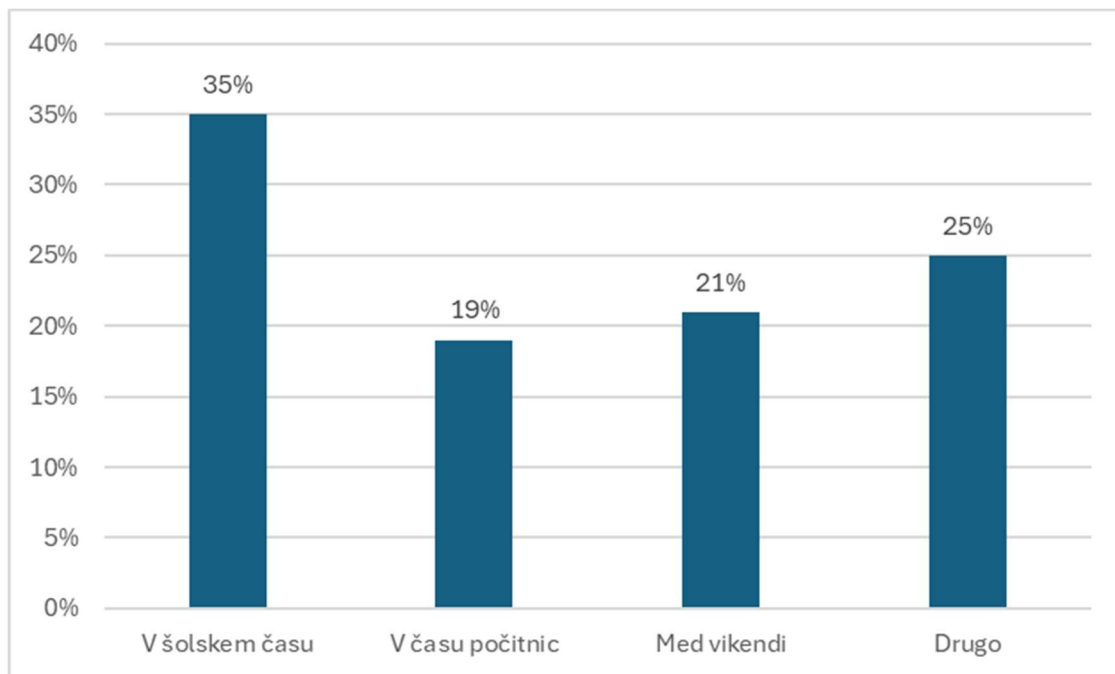
Graf 7: Priljubljenost zvrsti knjig pri učencih

Sedmi graf prikazuje priljubljenost zvrsti oz. žanrov pri sodelujočih učencih predmetne stopnje. Na prvem mestu s 17 % so kriminalke in stripi. Po priljubljenosti so se na drugo mesto uvrstile pustolovske knjige, ki jih bere 13 % vprašanih učencev. Komične knjige oz. komedije bere 12 % sodelujočih, prav tako priljubljene pa so akcijske knjige (12 %). Za njimi so romantične knjige, ki pritegnejo 11 % učencev in učenk, ter fantazijske knjige, ki jih je izbralo 9 % sodelujočih učencev. 8 % vprašanih je izbralo, da raje bere druge zvrsti. Napisali so, da so to po večini zgodovinske ali znanstvenofantastične knjige ali grozljivke.

6. Kdaj najraje bereš?

Graf 8: Priljubljenost časa branja med učenci

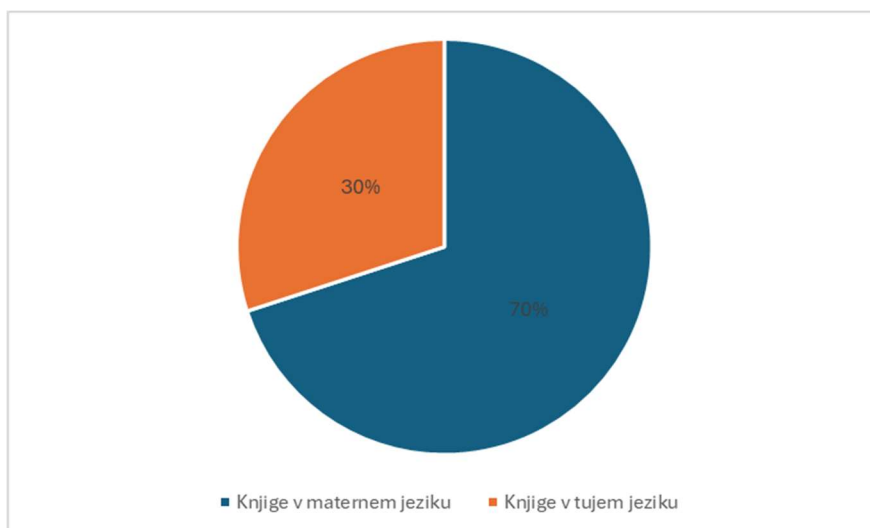

Graf 8 prikazuje, kdaj sodelujoči učenci najraje berejo. Velik odstotek predstavlja branje med šolskim časom, saj je ta odgovor izbralo kar 35 % vprašanih. V času počitnic knjige bere 19 % učencev, sodelujoči, ki berejo med vikendi, pa predstavljajo 21 %.

25 % učencev je samih zapisalo, kdaj radi berejo. 9 jih to najraje počne zvečer oz. pred spanjem, 5 učencev v prostem času in 2 učenca bereta vsak dan.

7. Raje bereš knjige v tujem ali v maternem jeziku?

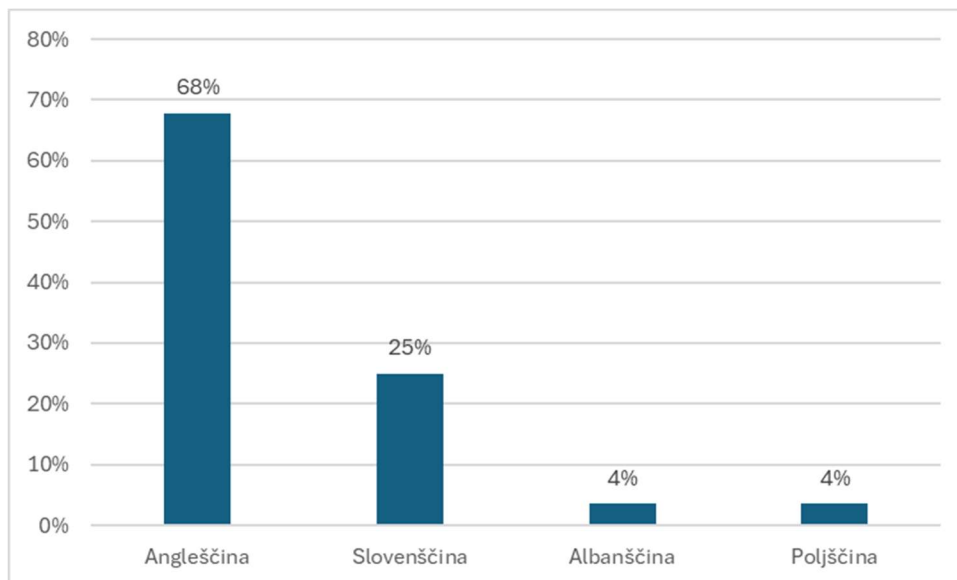
Graf 9: Izbira jezika pri branju

Iz grafa 9 lahko razberemo priljubljenost branja v maternem ali tujem jeziku. 70 % učencev raje bere knjige v svojem maternem jeziku. Učenci, ki berejo knjige v tujih jezikih, zastopajo manjši delež, tj. 30 % vseh vprašanih.

8. V katerem tujem jeziku bereš?

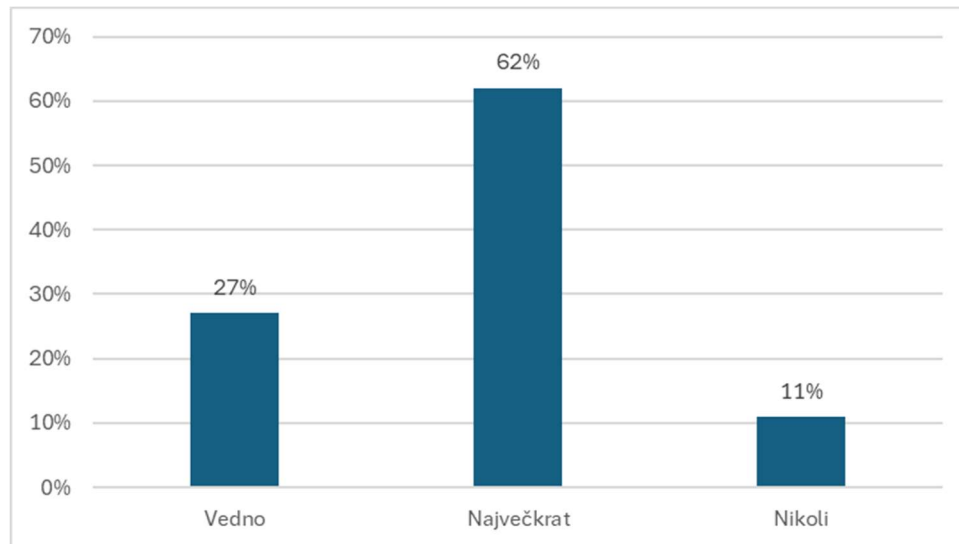
Graf 10: Izbira tujega jezika pri branju

V desetem grafu je prikazano, v katerih tujih jezikih učenci radi berejo. Najbolj priljubljen tuji jezik je angleščina (68 %). Slovenščino je kot tuji jezik napisalo 25 % vprašanih (velik delež učencev naše šole predstavljajo učenci priseljenci), pojavili sta se tudi albanščina in poljščina, obe predstavljata 4 %.

9. Kako pogosto prebereš knjigo do konca?

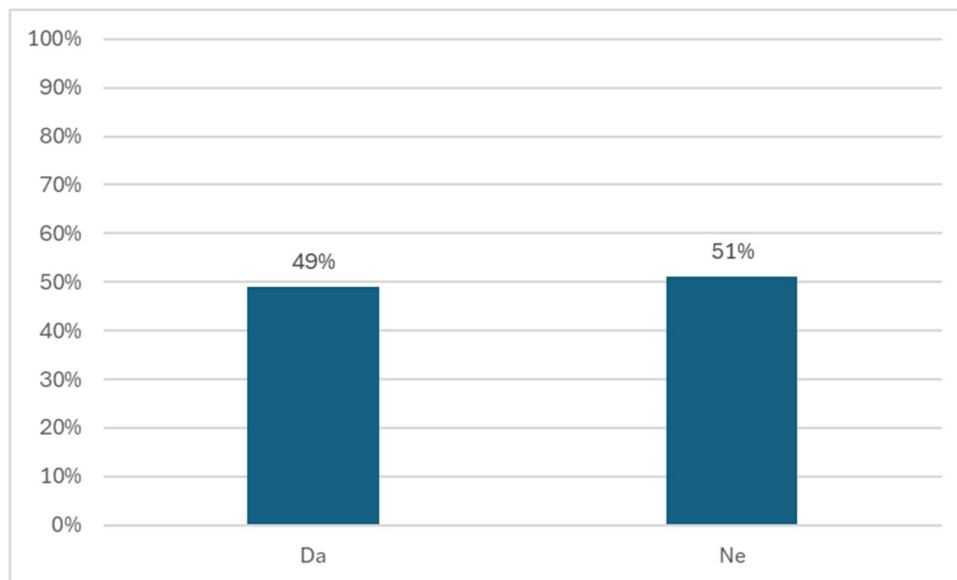
Graf 11: Pogostost branja celotne knjige

Graf 11 nam prikaže, kako pogosto učenci knjigo, ki so jo začeli brati, preberejo do konca. Vprašani, ki knjigo vedno preberejo do konca, predstavljajo 27 % vseh sodelujočih učencev. Delež učencev, ki knjigo največkrat prebere do konca, je 62 %, odgovor nikoli pa je izbralo 11 % vprašanih.

10. Ali se rad/-a pogovarjaš o prebrani knjigi?

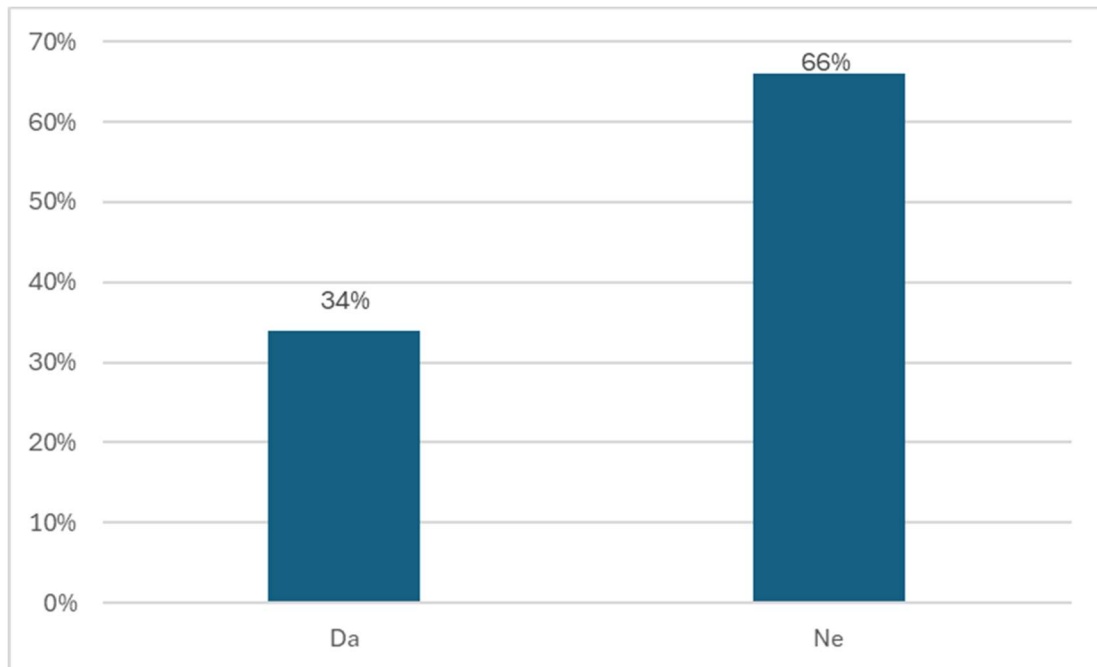
Graf 12: Priljubljenost pogovora o prebrani knjigi

Iz grafa 12 lahko razberemo, ali se učenci radi pogovarjajo o prebrani knjigi. Rezultati kažejo, da je mnenje precej izenačeno, saj je 49 % učencev odgovorilo pritrdilno, medtem ko jih 51 % raje ne razpravlja o knjigi.

11. Ali sodeluješ pri Prežihovi bralni znački?

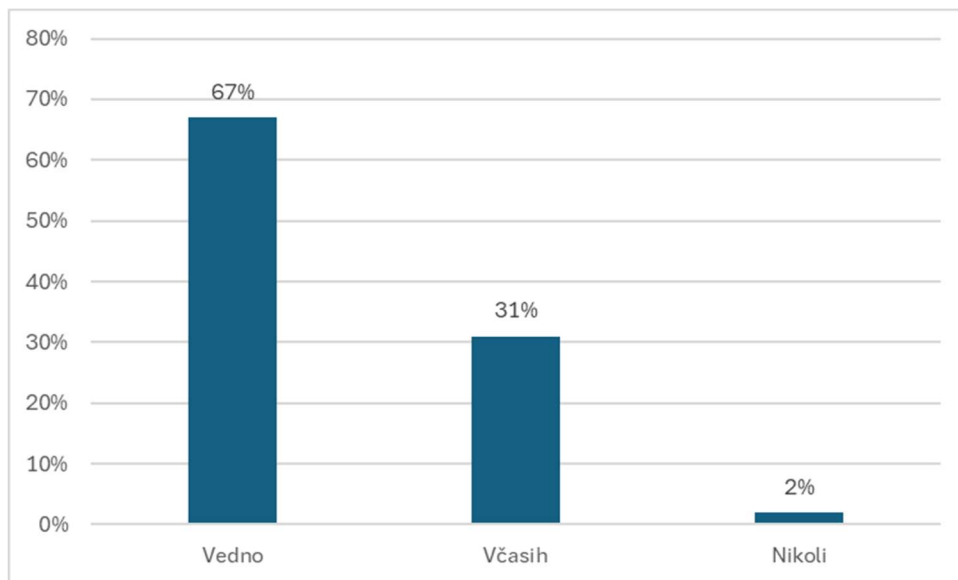
Graf 13: Sodelovanje pri Prežihovi bralni znački

Graf 13 prikazuje delež učencev predmetne stopnje, ki sodelujejo pri Prežihovi bralni znački in jo opravijo. Manjši delež, tj. 34 % vprašanih učencev, pri bralni znački sodeluje, kar dve tretjini učencev (66 %) pa ne. Zanimiva je torej informacija iz grafa 3, kjer razkorak med tistimi učenci, ki berejo, in tistimi, ki ne, ni tako velik. Sklepam lahko, da učenci kljub temu berejo, vendar ne sodelujejo pri Prežihovi bralni znački.

12. Ali prebereš vse knjige za domače branje?

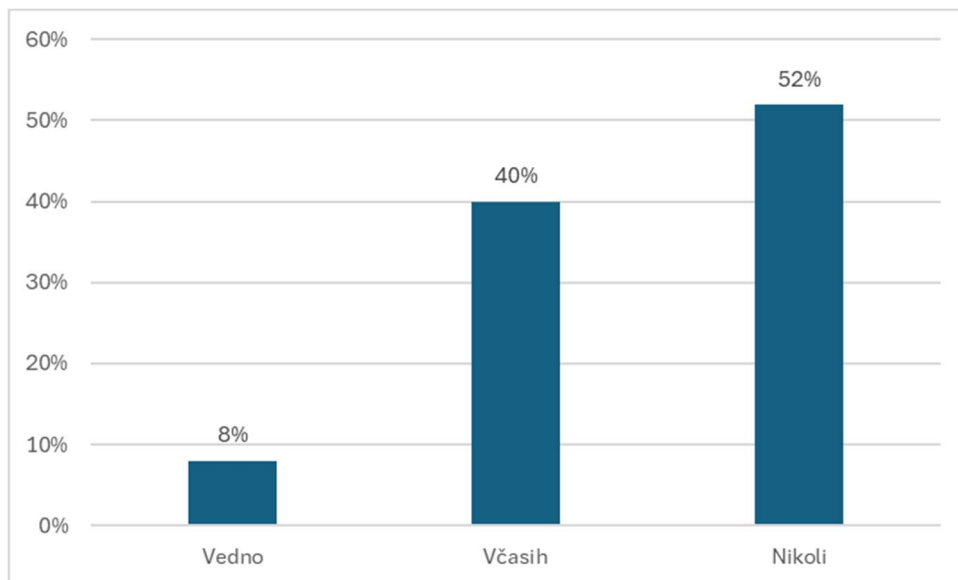
Graf 14: Število učencev pri branju za domače branje

Grafikon 14 prikazuje, v kolikšnem številu učenci preberejo knjige za domače branje. Vzoren delež učencev, ki to storijo vedno, predstavlja 67 %. Učenci, ki knjige preberejo občasno, zastopajo 31 % vseh vprašanih, le 2 % učencev pa knjig ne prebereta nikoli. Razberemo lahko, da je delež učencev, ki berejo zahtevane knjige, zelo visok, medtem ko je delež učencev, ki tega ne počnejo, precej nižji.

13. Kako pogosto si pri obnovah knjig pomagaš z umetno inteligenco?

Graf 15: Pomoč umetne inteligence pri obnovah knjige

Na koncu me je še zanimalo, kakšen je vpliv umetne inteligence na mlade bralce. Presenetljivo se na UI zares zanaša le 8 % sodelujočih učencev. Delež učencev, ki si občasno pomagajo z umetno inteligenco, je 40 %, več kot polovica oz. 52 % učencev pa je ne uporablja v te namene. Ugotovimo lahko, da kljub priljubljenosti UI v vsakdanu, pri mladih bralcih še ni dobila popolnega zaupanja.

5.2 Prežihova bralna značka

Tudi na naši šoli učenci vseh razredov sodelujejo pri branju knjig za Prežihovo bralno značko.

V tabelah so prikazani sodelujoči učenci vseh 8 let do lanskega šolskega leta, po razredih.

2016/17	
1. razred	16
2. razred	28
3. razred	24
4. razred	13
5. razred	13
6. razred	9
7. razred	6
8. razred	6
9. razred	9
skupaj	124

2017/18	
1. razred	30
2. razred	16
3. razred	31
4. razred	20
5. razred	11
6. razred	15
7. razred	7
8. razred	7
9. razred	9
skupaj	146

2018/19	
1. razred	19
2. razred	30
3. razred	16
4. razred	30
5. razred	10
6. razred	11
7. razred	12
8. razred	5
9. razred	7
skupaj	140

2019/20	
1. razred	26
2. razred	22
3. razred	33
4. razred	23
5. razred	16
6. razred	10
7. razred	7
8. razred	11
9. razred	5
skupaj	153

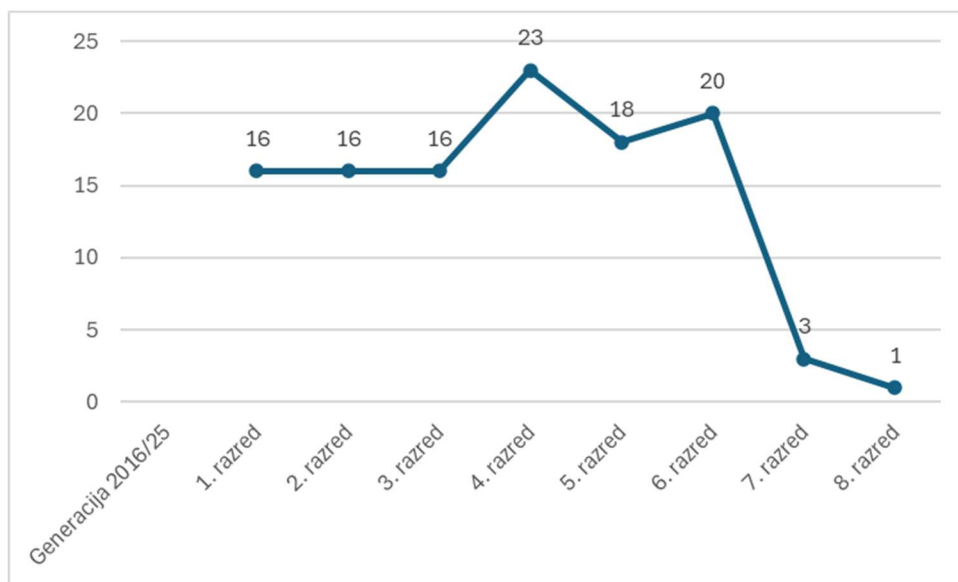
2020/21	
1. razred	35
2. razred	29
3. razred	25
4. razred	21
5. razred	18
6. razred	19
7. razred	15
8. razred	16
9. razred	14
skupaj	192

2021/22	
1. razred	23
2. razred	37
3. razred	29
4. razred	25
5. razred	20
6. razred	20
7. razred	10
8. razred	10
9. razred	8
skupaj	182

2022/23	
1. razred	23
2. razred	20
3. razred	30
4. razred	18
5. razred	18
6. razred	8
7. razred	3
8. razred	5
9. razred	1
skupaj	126

2023/24	
1. razred	32
2. razred	13
3. razred	10
4. razred	12
5. razred	28
6. razred	9
7. razred	7
8. razred	1
9. razred	5
skupaj	117

Graf 16: Sodelujoči učenci generacije 2016/2025

Graf 16 prikazuje, koliko učencev je sodelovalo pri Prežihovi bralni znački od prvega do devetega razreda od leta 2016 do 2025. Linija se je sicer v četrtem in šestem razredu zvišala zaradi učencev, ki so se prešolali na našo šolo. Na grafu pa lahko opazimo upad sodelujočih v zadnjih letih šolanja. (Podatki o sodelovanju pri Prežihovi bralni znački, ZPM Maribor)

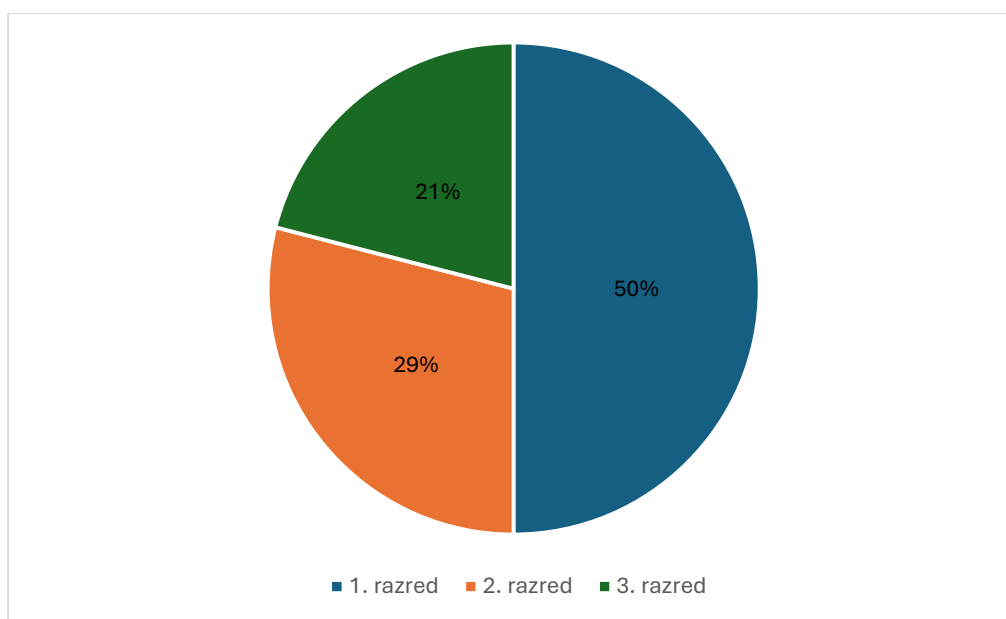
5.3 Analiza ankete za starše

Za starše otrok, ki so sodelovali pri projektu Naša mala knjižnica, sem sestavila anonimen spletni anketni vprašalnik, njihovi odgovori pa so mi pomagali pri raziskavi bralnih navad mlajših učencev.

Razporeditev učencev po razredu in spolu

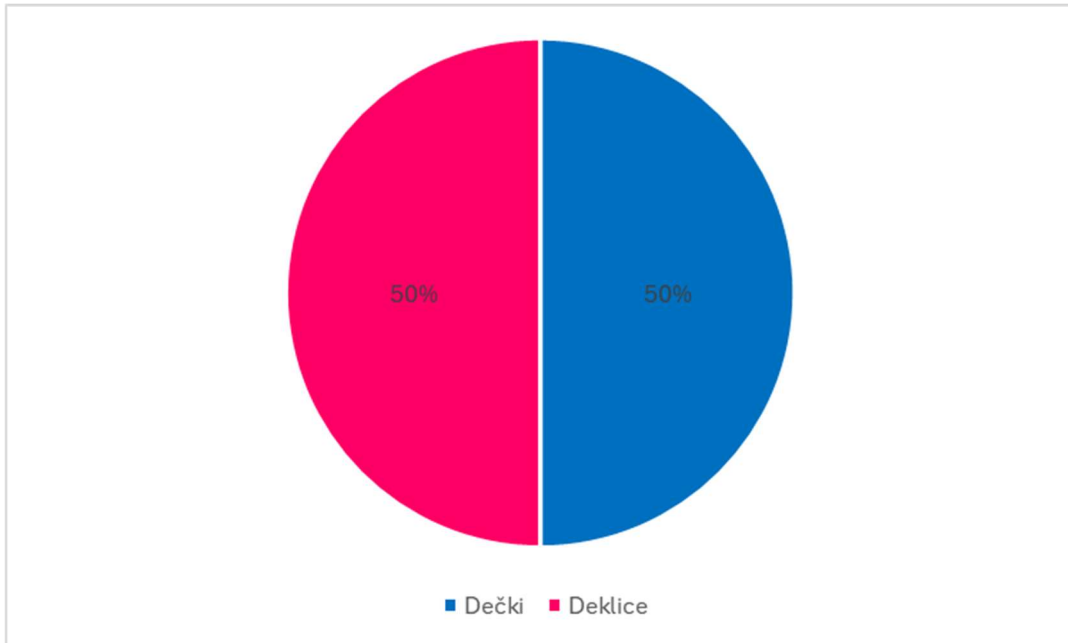
Najprej sem otroke razdelila po razredu (graf 17) in po spolu (graf 18)

Graf 17: Razdelitev otrok po razredih

Otroci vprašanih staršev obiskujejo razrede prvega triletja. Polovica otrok (50 %) je prvošolčkov, drugošolci predstavljajo 29 %, delež otrok, ki obiskuje tretji razred, pa je 21 %.

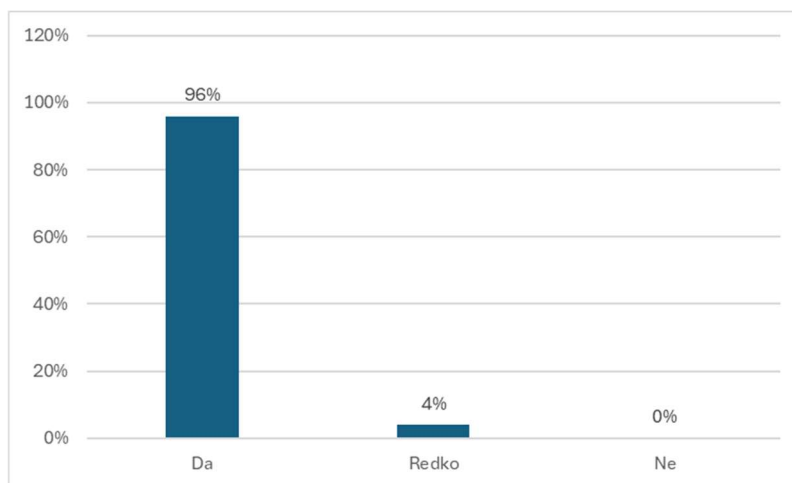
Graf 18: Delež otrok po spolu

Glede na spol otrok je porazdelitev popolnoma enakomerna, kar prikazuje drugi graf.

1. Ali ste vašemu otroku brali knjige v predšolskem obdobju?

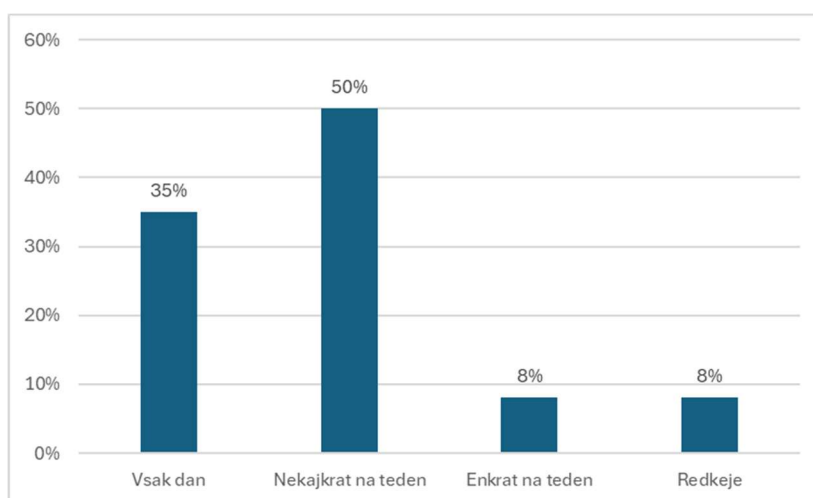
Graf 19: Branje knjig v predšolskem obdobju

Iz grafa 19 lahko razberemo, da je velika večina staršev (96 %) svojim otrokom brala knjige v predšolskem obdobju, le 4 % so to počeli redko, nihče pa ni navedel, da otroku sploh ne bi bral. Predvidevam, da starši, ki svojim otrokom niso brali knjig, niso želeli odgovarjati in sodelovati v anketnem vprašalniku.

2. Kako pogosto ste mu brali?

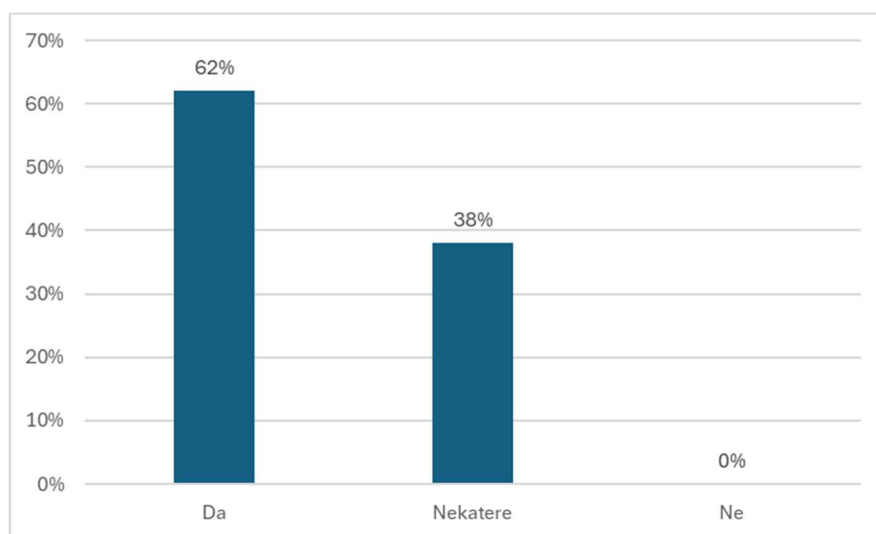
Graf 20: Pogostost branja

Naslednji graf prikazuje pogostost glasnega branja otrokom. 35 % staršev je poročalo, da so otrokom brali vsak dan, največji delež, tj. 50 % staršev, pa je bralo nekajkrat na teden. Manj pogosto sta se pojavila odgovora enkrat na teden (8 %) in redkeje (8 %).

3. Ali je vaš otrok že poznal črke pred vstopom v šolo?

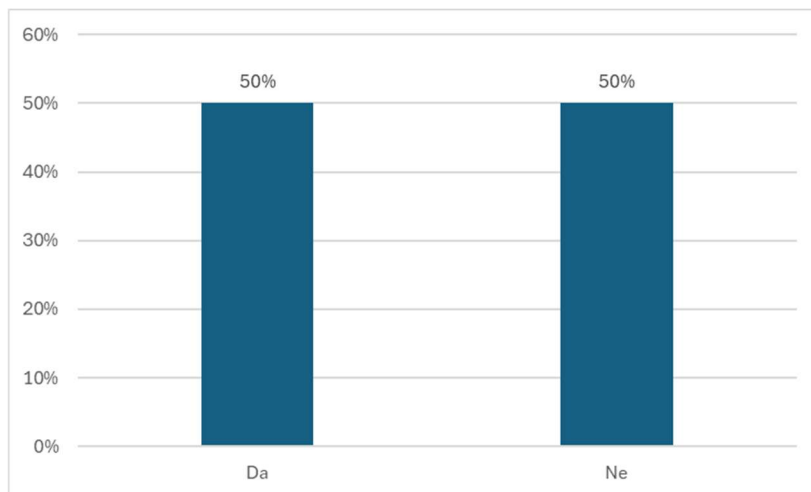
Graf 21: Poznavanje črk pred vstopom v šolo

Ta graf predstavlja delež otrokovega poznavanja črk. Pred vstopom v šolo je 57 % otrok že poznalo črke abecede, 36 % jih je poznalo nekaj črk, nihče pa ni navedel, da otrok črk sploh ne bi poznal.

4. Ali je znal že brati preproste besede in besedne zveze?

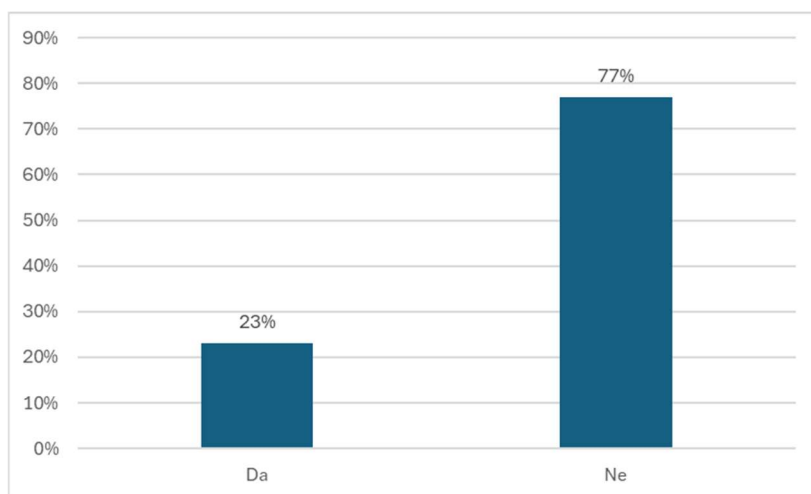
Graf 22: Branje besed in besednih zvez

Sposobnost branja besed in besednih zvez lahko razberemo iz grafa. Delež otrok, ki so že znali brati preprostejše besede in besedne zveze, je 50 %.

5. Ali je pred vstopom v šolo že samostojno bral?

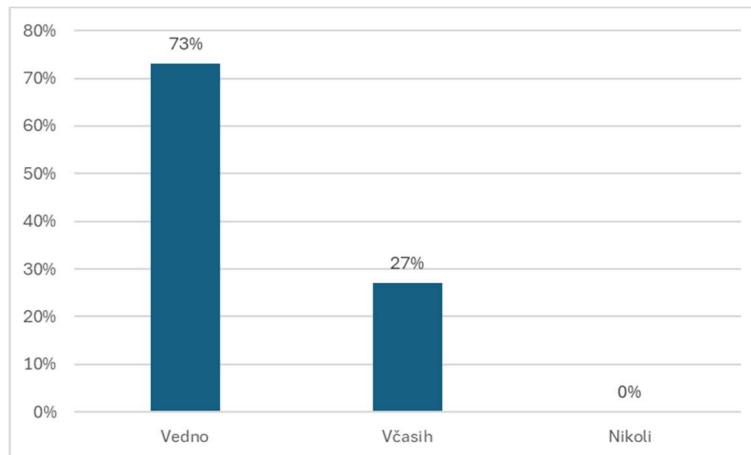
Graf 23: Samostojno branje v predšolskem obdobju

Iz grafa 23 lahko razberemo, da je bil odstotek otrok, ki so že samostojno brali, preden so prišli v prvi razred, 23 %, medtem ko 77 % otrok samostojno brati še ni znalo.

6. Ali otroka pritegnejo ilustracije ob branju?

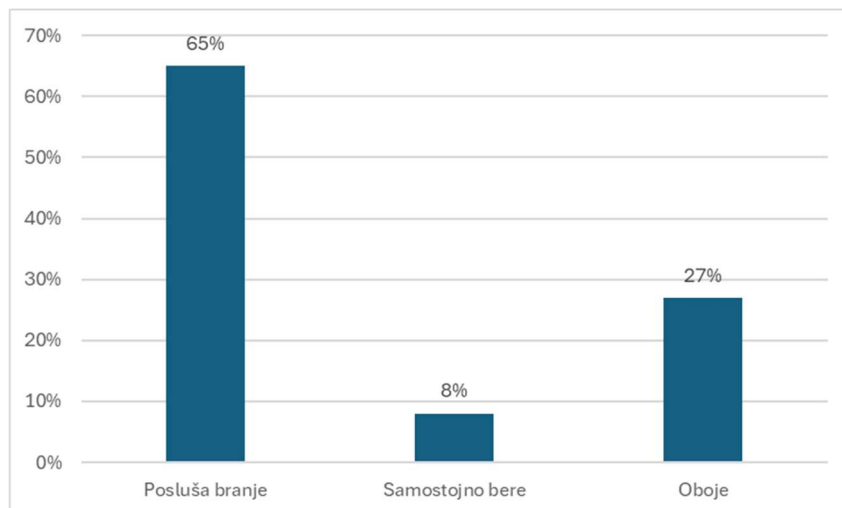
Graf 24: Priljubljenost ilustracij pri branju

Graf 24 prikazuje, kako pogosto ilustracije pritegnejo otroka med branjem ali do branja. 73 %, tj. največji delež staršev, je odgovorilo, da se to zgodi vedno, malo manj, in sicer 27 %, včasih, odgovora nikoli pa ni izbral nihče.

7. Ali vaš otrok danes raje posluša branje zgodbic ali raje samostojno bere?

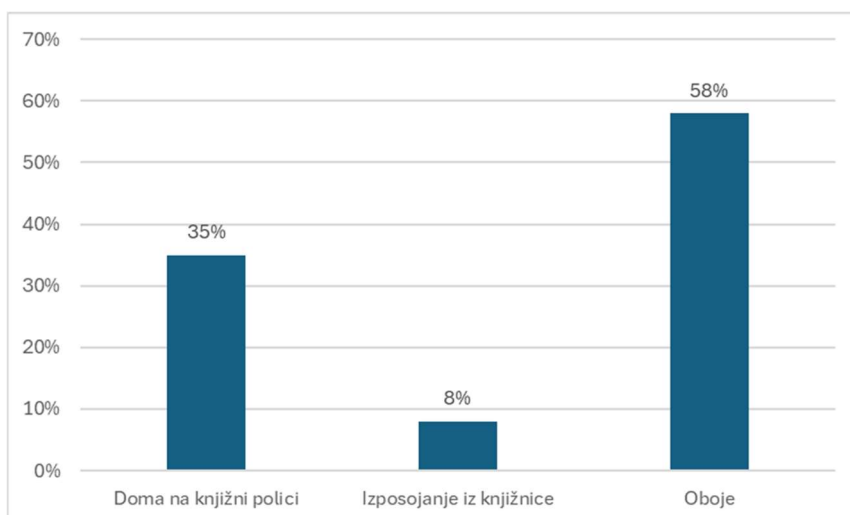
Graf 25: Poslušanje ali samostojno branje

Na grafu 25 je prikazano, ali otroci raje glasno branje poslušajo ali berejo samostojno. Večji delež (65 %) predstavljajo starši, ki menijo, da njihov otrok raje poslušša, samostojno pa raje bere le 8 % otrok. Odgovor oboje je izbralo 27 % vprašanih.

8. Ali ste imeli slikanice doma ali ste si jih izposojali v knjižnici?

Graf 26: Knjižna polica ali izposojanje v knjižnici

Kar zadeva dostopnost knjig, je 32 % otrok imelo slikanice doma, 7 % si jih je izposojalo v bližnji knjižnici, največji delež, tj. 54 % vprašanih, pa je bral zgodbice od doma in knjige iz knjižnice.

5.4 Naša mala knjižnica – spremljanje

Moj glavni cilj raziskovalne naloge je bil čim bolje spoznati projekt Naša mala knjižnica in ga spremljati pri urah. Sestavila sem opazovalni list, s katerim sem bila prisotna pri urah in mi je bil v pomoč pri beleženju podatkov. Za otroke sem pripravila barvne »semaforčke« in tako dobila povratno informacijo, ali jim je bila knjiga všeč in ali so jo razumeli. Otroci so z učiteljicami in knjižničarko brali knjige v oddelku podaljšanega bivanja ali v okviru knjižnično informacijskih znanj.

Dejavnosti pred branjem

Najprej sem spremljala, kaj so otroci z učiteljicami počeli pred začetkom branja izbrane knjige. Pri večini primerov je bila na začetku uvodna motivacija. Učiteljice so pred branjem pripravile različne naloge, uganke, aktivnosti ali pa so preprosto začele pogovor v povezavi s temo zgodbe. Nato so učencem predstavile knjigo in njene ilustracije ter avtorja ali avtorico. Če je knjigo napisal tuji avtor, so njegovo državo malce spoznali in omenili tudi prevajalca.

Otroci so sedeli v krogu, na tleh ali na stolih, vzdušje v razredu je bilo običajno dobro. Do poslušanja branja so pokazali zanimanje, še posebej, ko so temo zgodbe dobro spoznali.

Dejavnosti med branjem

Med branjem so si učenci radi ogledovali ilustracije, vendar si jih niso vedno ogledovali sproti. Vzdušje med branjem je bilo veliko boljše, otroci so z veseljem premišljevali in poskušali uganiti nadaljevanje zgodbe ter s tem urili svojo domišljijo. Sproti so spoznavali nove ali težje razumljive besede. Če so želeli, so jim učiteljice z veseljem prebrale knjigo tudi večkrat.

Dejavnosti po branju

Po branju je vedno sledil pogovor o vsebini. Otroci so dogodke ali situacije iz knjige navezali na realne življenjske situacije, jih tako boljše spoznali ali pa se poistovetili s književnimi liki.

Zgodbico so poskušali obnoviti ali sami prebrati njen del. Povedali so tudi svoje mnenje o knjigi, kaj jim je bilo všeč in kaj malo manj, spoznali pa so veliko novega.

Po poslušanju prebrane knjige so sledile različne aktivnosti, pogovori, ustvarjanje in še marsikaj. Knjiga z naslovom *Buba* jim je dala idejo za grafiko iz listov ginka, ki so jih nabrali v šolskem parku. Tako so narisanim metuljem odtisnili prelepa krila, kot je to naredila tudi avtorica in hkrati ilustratorka knjige.

Slika 1: Ustvarjanje ob knjigi Buba

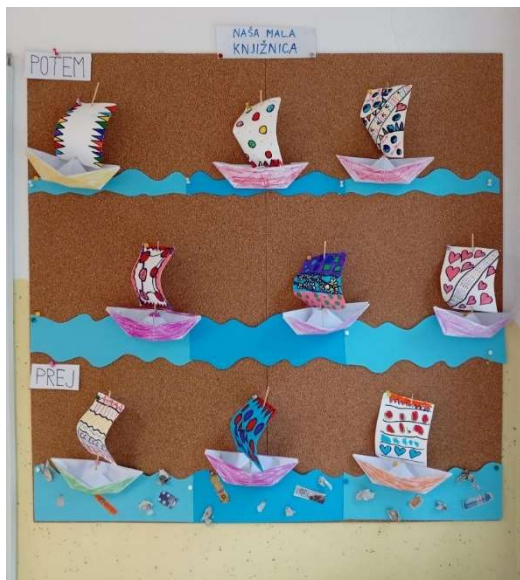

Slika 2: Ustvarjanje ob knjigi Buba 2

Slika 3: Ustvarjanje ob knjigi Buba 3

Ob knjigi *Gospod hruška in jadrnica* so se otroci naučili izdelati papirnate jadrnice, nato so jih okrasili, vključili pa so tudi odpadke, ki so imenovani v knjigi. Za odpadke so otroci izdelali različne zabojnike in spoznali, kako pomembno je ločevanje odpadkov.

Slika 4: Ustvarjanje ob knjigi *Gospod Hruška in jadrnica*

Slika 5: Ustvarjanje ob knjigi *Gospod Hruška in jadrnica 2*

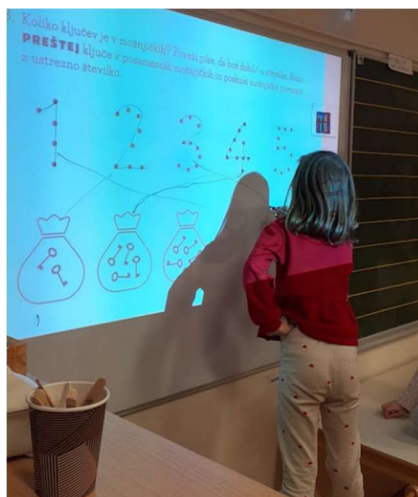
Kje si našla moj ključ? je knjiga, s pomočjo katere so otroci spoznali različne vrste ključev in ključavnic, izdelali pa so tudi svojo škatlo, v katero so položili stvari, ki jim veliko pomenijo, nakar so škatlo "zaklenili".

Slika 6: Branje knjige *Kje si našla moj ključ* in ustvarjanje ob njej

Slika 7: Ustvarjanje ob knjigi *Kje si našla moj ključ*

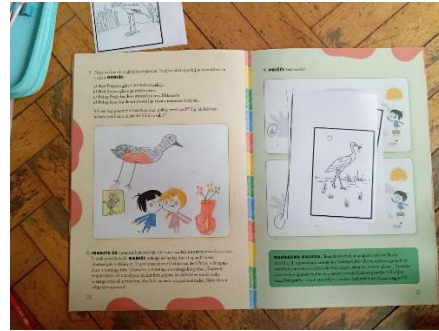

Slika 8: Reševanje nalog iz *Ustvarjalnika*

Po prebrani knjigi z naslovom *Petja sprašuje, kako je prišel na svet* so se otroci z učiteljico pogovarjali o različnih temah, kot so otroštvo, radovednost, prijateljstvo ...

Slika 9: Branje knjige Petja sprašuje, kako je prišel na svet

Slika 10: Reševanje nalog iz Ustvarjalnika ob knjigi Petja sprašuje, kako je prišel na svet

S knjigo *Na ježka* so otroci spoznali različne vrste čevljev in obutve. Tudi sami so si izdelali čevlje na vezalke in se seveda naučili, kako si jih zavezati.

Slika 11: Ustvarjanje ob knjigi Na ježka

Po poslušanju knjige *Deklica in medvedek* so si otroci iz lesenih vilic in volne sami izdelali deklico iz knjige, ali pa so si iz različnih kosov papirja sestavili medvedke kopitljačke. Pogovarjali pa so se tudi o pustolovščini v knjigi, odraščanju, odkrivanju sveta in spremembah ...

Slika 12: Ustvarjanje ob knjigi *Deklica in medvedek*

Slika 13: Ustvarjanje ob knjigi *Deklica in medvedek*
2

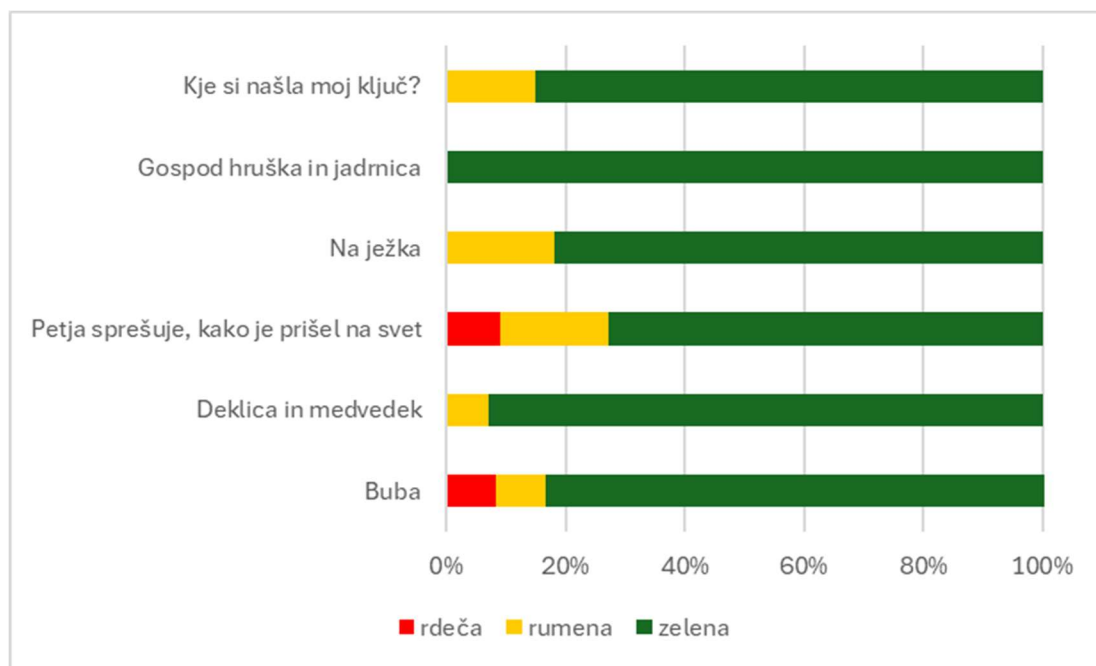
Slika 14: Branje knjige *Deklica in medvedek*

Če je bilo dovolj časa, so jim učiteljice razdelile Ustvarjalnike, v katerih so reševali najrazličnejše naloge, povezane z zgodbo. Učiteljice so jasno in razumljivo podale navodila, gradivo pa je bilo pri otrocih zelo priljubljeno, večinoma so ga reševali vsi v razredu. Izbrane naloge, ki so jih reševali, so bile grafomotorične, veliko so risali, za vsako knjigo pa so

pobarvali tudi zastavo države, iz katere prihaja avtor. V okviru prebrane zgodbe so ustvarjali tudi izven Ustvarjalnika.

Analiza priljubljenosti knjig

Graf 27: Priljubljenost knjig

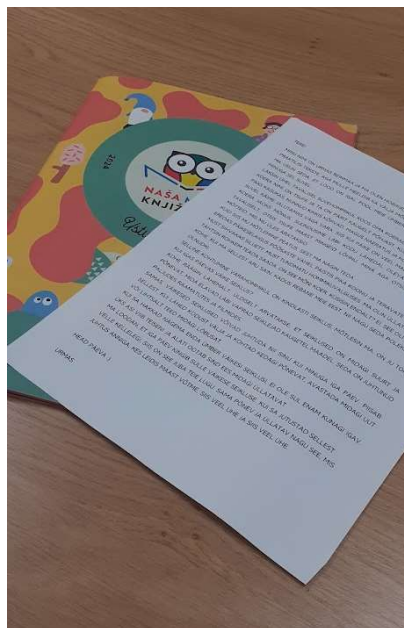
Iz analize podatkov lahko razberemo, da je najbolj priljubljena knjiga med otroki *Gospod Hruška in jadrnica*, saj so jo otroci v celoti ocenili z zelenimi semaforčki. Na drugo mesto lahko postavimo knjigo *Deklica in medvedek*, ki ima podobno oceno in je bila dobro sprejeta. *Kje si našla moj ključ?* in *Na ježka* sta prav tako priljubljeni knjigi, najslabše sprejeti knjigi med otroki pa sta bili *Buba* in *Petja sprašuje, kako je prišel na svet*, saj sta bili ocenjeni tudi z rumenimi in rdečimi semaforčki.

Tudi pri nas otroci poleg reševanja nalog v Ustvarjalniku sodelujejo pri različnih dejavnostih. Skrbno berejo knjige za bralno značko in tako povezujejo bralni vlakec. Vsak razred posebej dodaja vagono k lokomotivi, med seboj tekmujejo, tekmujejo pa tudi za nagrado najdaljšega bralnega vlakca v Sloveniji.

Slika 15: Bralni vlakec

Na šolo smo prejeli pismo presenečenja estonskega pisatelja Urmasa Reinmae, ki je otroke nagovoril in jim opisal svoj dan poln doživetij.

Slika 16: Pismo presenečenja

V nadaljnjem se bodo naši učenci udeležili tudi NMK kviza o prebranih knjigah in že sodelujejo s svojimi prispevki na literarno likovnem natečaju.

6 SKLEPNE UGOTOVITVE

S pomočjo rezultatov raziskav sem hipoteze, ki sem si jih postavila na začetku raziskovanja, ovrgla ali potrdila.

HIPOTEZA 1: S starostjo učencev se zmanjšuje motivacija za branje.

Da bi prvo hipotezo potrdila ali ovrgla, sem preverila podatke v razpredelnicah s podatki učencev, sodelujočih pri Prežihovi bralni znački od leta 2016 do lanskega šolskega leta, ter pregledala rezultate ankete za učence višjih razredov. Vsako leto se glede na razrede krivulja opravljenih bralnih značk niža in tako je bilo tudi v zadnjih osmih letih mojega šolanja. Analiza odgovorov ankete je ugotovitev še podkrepila, saj je več kot polovica (54 %) učencev višjih razredov povedala, da ne mara brati, podali pa so tudi razloge za svoj odgovor.

Zaradi teh dveh ugotovitev bom prvo hipotezo **POTRDILA**.

HIPOTEZA 2: Učenci, ki so jim starši brali zgodbe, ko so bili majhni, danes berejo pogosteje.

To hipotezo sem zastavila, saj menim, da ima branje knjig v otroštvu velik vpliv na kasnejše samostojno branje. S svojo raziskavo lahko ta podatek potrdim. Učenci, sodelujoči pri anketnem vprašalniku, so odgovorili, da so jim večinoma (skupaj 83 %) starši pogosto brali knjige v otroštvu, pa tudi anketirani starši otrok prve triade so povedali, da so svojim otrokom brali že v predšolskem obdobju.

Ker torej zgodnje poslušanje branja knjig vzgaja dobre bralce, bom hipotezo 2 **POTRDILA**.

HIPOTEZA 3: Sodelovanje pri Prežihovi bralni znački se od prvega proti devetemu razredu zmanjšuje.

Med svojimi vrstniki in sošolci sem opazila upad opravljanja Prežihove bralne značke, zato sem to želela malo bolje raziskati. Zbrala sem podatke, jih analizirala in ugotovila, da se število učencev od prvega do devetega razreda res niža. Ugotovila sem tudi, da je ta razlika veliko večja kot pri rezultatih priljubljenosti branja, kar pomeni, da večina učencev, ki bere, vseeno ne sodeluje pri Prežihovi bralni znački.

Tako je tudi v mojem razredu. Čeprav sem lansko šolsko leto kot edina v generaciji opravila Prežihovo bralno značko, vem, da moje sošolke in sošolci berejo, a pri tej ne sodelujejo. Pogosto berejo v angleščini. Glede na te rezultate bom tretjo hipotezo POTRDILA.

HIPOTEZA 4: Otroci v prvem razredu so večinoma že opismenjeni.

S postavljanjem te hipoteze sem želela raziskati opismenjenost prvošolčkov ob vstopu v šolo. Ugotovitve so se mi zdele zanimive, saj je velika večina otrok že poznala vse ali nekatere črke, a le polovica otrok je znala brati preprostejše besede ali besedne zveze. Samostojno branje pred vstopom v šolo je bilo manj pogosto, saj je le 23 % otrok to že znalo, 77 % pa jih samostojno brati še ni znalo.

Otroci potemtakem v predšolskem obdobju že dobro poznajo črke, samostojno brati pa še ne znajo, zato bom hipotezo 4 OVRGLA.

HIPOTEZA 5: Otroci v prvem in drugem razredu ob poslušanju branja knjig zelo uživajo.

Za potrditev te hipoteze se bom najprej obrnila na anketni vprašalnik, rešen s strani staršev, ki so odgovorili, da njihov otrok raje posluša branje knjig (65 %), kot pa samostojno bere (8 %). Enak rezultat je pokazala tudi analiza opazovalnega lista oziroma spremljanje projekta Naša mala knjižnica. Otroci so glasno branje izbrane knjige zelo radi poslušali tudi večkrat, vzdušje v razredu je bilo takrat zelo dobro.

Otroci ob poslušanju branja knjig zelo uživajo, zato bom hipotezo 5 POTRDILA.

HIPOTEZA 6: Otroci se radi pogovarjajo o prebrani knjigi, jo znajo obnoviti in ob ustrezni razlagi razumejo težje besede.

Ob spoznavanju in spremljanju projekta sem ugotovila, da se otroci zelo radi pogovarjajo o prebrani knjigi. Z učiteljicami in knjižničarko so z veseljem debatirali o zgodbi, dogodkih, likih, ilustracijah, sporočilu, zgodbo pa so tudi obnovili. Nekateri otroci so težje besede že poznali, ob razlagi učiteljice pa so besedo boljše spoznali, si jo zapomnili in razumeli njen pomen.

Po teh spoznanjih bom hipotezo 6 POTRDILA.

HIPOTEZA 7: Otroci lažje sledijo zgodbi, ko gledajo ilustracije in jim sledijo.

S pomočjo opazovalnega lista sem ugotovila, kakšen vpliv imajo ilustracije v knjigi na otroke, ki zgodbo poslušajo. Rezultati so pokazali, da so jih ilustracije knjig pritegnile in povečale osredotočenost na zgodbo, pri čemer je bilo tudi poslušanje in razumevanje pri otrocih veliko boljše. Starši so prav tako v anketnem vprašalniku z večino potrdili, da so kakovostne ilustracije otrokom zelo všeč in vplivajo na njihovo motiviranost.

Otroci so z ilustracijami lažje sledili zgodbi, zato bom hipotezo 7 **POTRDILA**.

HIPOTEZA 8: Otroci po pogovoru o knjigi z učiteljico ali s knjižničarko najdejo sporočilo zgodbe in ga povežejo z vsakdanjimi življenjskimi situacijami.

Ob spremljanju projekta sem opazila, da se otroci zelo radi pogovarjajo o prebrani knjigi in jo navezujejo na svoje življenje. Podatki analize so to lahko potrdili, saj so otroci z učiteljicami/knjižničarko dogodke iz zgodbe navezovali na realne življenjske situacije in se tako poistovetili z literarnimi liki. Ob pogovoru so spoznali tudi sporočilo zgodbe in se iz nje vedno kaj novega naučili.

Po teh podatkih bom hipotezo 8 prav tako **POTRDILA**.

7 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sem spoznala veliko novega o branju in njegovem pomenu nasploh. Iz lastnih izkušenj sem vedela, da ima branje veliko vlogo v vsakdanjem življenju, a sem bila pozitivno presenečena, da je branje ključ do učenja, boljšega besednega zaklada, splošne razgledanosti ... Izvedela sem, da je branje zelo pomembno tudi pri otrocih, še posebej v predšolskem obdobju in v fazi opismenjevanja. Kljub temu da mladi danes vedno manj berejo, sem ugotovila, da nekateri še vedno radi primejo knjigo v roko in se zatopijo v različne književne svetove, čeprav včasih raje v tujem jeziku.

Menim, da si bom najbolj zapomnila, kako sem spoznavala in spremljala projekt Naša mala knjižnica. Fascinantno mi je bilo, kako radi so otroci poslušali zgodbe, si ogledovali ilustracije in se o knjigi pogovarjali. Spoznala sem, da je poslušanje branja v otroštvu kot odskočna deska za nadaljnje samostojno branje, izbiro sebi zanimivih knjig in tudi iskanje informacij iz literature. Pri tem sem se spominjala, kako smo tudi mi, ko smo bili majhni, z zanimanjem poslušali zgodbe, ki so nam jih prebirale učiteljice v oddelku podaljšanega bivanja. Komaj smo čakali, da smo slišali njihovo nadaljevanje.

Prav tako sem spoznala bralne navade mlajših in starejših učencev. Z analizo anketnega vprašalnika, ki so ga reševali učenci od šestega do devetega razreda, sem ugotovila, da malo manj kot polovica vprašanih še vedno rada bere. Učenci najraje berejo v svojem maternem jeziku, kot tuji jezik pa se je največkrat pojavila angleščina. Ugotovila sem tudi, da velik delež učencev, ki radi berejo, vseeno ne sodeluje pri Prežihovi bralni znački. Najpomembneje se mi zdi, da so veliki večini vprašanih učencev starši brali knjige v otroštvu. Izvedela sem tudi, da so ilustracije v slikanicah otrokom zelo pomembne, saj jih pritegnejo in osredotočijo na zgodbo.

S svojim raziskovanjem in spoznanji želim doseči, da bi se mladi bolj zavedali pomembnosti branja, hkrati pa želim, da bi starši, vzgojitelji in učitelji razumeli, kako pomembno je otroke motivirati k branju že na začetku, saj bodo tako kasneje pogosteje posegli po knjigah. Menim, da bi tudi v šoli morali pozornost bolj posvečati bralnim navadam.

V razmislek za boljše vključevanje branja v šolo in šolsko okolje ponujam nekaj idej, ki jih bom kot predsednica šolske skupnosti predstavila tudi na sestanku predstavnikov šolske skupnosti. Dobra zamisel se mi zdi vključiti v šolski vsakdan 15 minut za branje za vse učence in učitelje. Pa ne le v nižjih razredih, temveč vse do 9. razreda. Po pogovoru s knjižničarko bi v naslednjem šolskem letu pričeli na šoli tudi s knjižničarskim krožkom. Organizirali bi se bralni krožki, dnevi dejavnosti ali dodatni projekti, povezani z branjem. Učenci bi pripravili priporočilnice njim zanimivih knjig in jih zapisali na oglasno desko ter tako ostale učence navdušili za branje. Moja velika želja pa je, da bi na naši šoli postavili več bralnih kotičkov, kjer bi se otroci lahko zadrževali med prostim časom in bi naša šolska knjižnica postala še dostopnejša, prijetnejša in »vabljava« za vse učence naše šole. Vsak nov učenec, ki bi prestopil prag knjižnice, bi pomenil velik uspeh.

Vključitev knjig in branja v okolje bi gotovo pustila velik vtis tako na mlajše kot tudi starejše učence ter izboljšala priljubljenost samega branja.

8 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Moja raziskovalna naloga lahko pripomore k zavedanju, kje oziroma kdaj se branje pravzaprav začne. Pomembno je, da se branje umesti v okolje in se spodbuja skozi vse faze, od opismenjevanja do samostojnega branja in izbire gradiv. Branje se mora že v začetku predstaviti kot zanimiva, morda celo zabavna dejavnost in ne kot obveza ali napor. Za otroke v opismenjevalni fazi je pomembna tudi vizualizacija, torej ilustracije, s katerimi otroci zgodbi lažje sledijo in jo razumejo. Pri teh pogojih so tudi mladi kasneje bolj zainteresirani za branje in se sami zavedajo, kako pomembno je branje za njihovo družbeno odgovornost. Tisti, ki radi berejo, nato kasneje v življenju posegajo po daljših in kompleksnih knjižnih besedilih. Le na tak način lahko postanemo kritični bralci in razumemo kompleksne probleme ter rešujemo kompleksne težave, v katerih se utaplja sodobni svet.

9 LITERATURA IN VIRI

9.1 Viri literature

- Miha Kovač, *Berem, da se poberem*, 2021, Ljubljana: Mladinska knjiga založba d.d.
- Ivanšek, A. Spodbujanje branja z različnimi dejavnostmi na Osnovni šoli Šentjernej. *Šolska knjižnica, letnik 33 (2024), številka 1–2 (str. 16–27)*
- Kanalec, T. Pomen in vloga šolskih knjižničarjev pri razvijanju bralne pismenosti učencev prvega triletja osnovne šole. *Šolska knjižnica, letnik 33 (2024), številka 3–4 (str. 18–26)*
- Sodnik, N. Uporaba slikanice pri pouku dodatne strokovne pomoči v vrtcu in prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole. *Šolska knjižnica, letnik 33 (2024), številka 3–4 (str. 46–51)*
- Pia Rejc Vipotnik, Teja Vengust, *Če ne bomo brali, nas bo pobralo*, 2021, Celje: Mladi za Celje, Raziskovalna naloga. Dostopno na: <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4202104961.pdf>
- Eva Stevanović, Staša Kopač, *Res berem(o)?!*, 2021, Maribor: Mladi za napredek Maribora, Raziskovalna naloga. Dostopno na: https://zpm-mb.si/wp-content/uploads/2021/09/O%C5%A0_Knji%C5%BEEvnost_Res_beremo.pdf
- Sušec, Z., in Žumer, F. (2005). *Knjižnična informacijska znanja: program osnovnošolskega izobraževanja*. Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Drugi-konceptualni-dokumenti/Knjiznicna_inf_znanja.pdf
- André Schüller-Zwierlein, Anne Mangel, Miha Kovač in Adriaan van der Weel, *Ljubljanski manifest o globokem branju*, 2023, Ljubljana.
- Mušič, N. *Časopis Naša mala knjižnica, 6 (2024), str. 1–12*
- Urh, A, Mušič, N. Kac, K. in drugi. *Naša mala knjižnica. Ustvarjalnik 1, 2024/25*, Ljubljana, KUD sodobnost Internacional.

9.2 Spletni viri

- Špela Zupan, *Zakaj je tako pomembno, da otroci glasno berejo, in kako jih motivirati?* (2023). Dostopno na: <https://www.bibaleze.si/malcek/vzgoja-in-vrtec/glasno-branje.html> (Pridobljeno 3. 12. 2024)

Importance of reading Essay (2024). Dostopno na: <https://byjus.com/cbse/importance-of-reading-essay/> (Pridobljeno 8. 12. 2024)

The History and Science of Reading (2023). Dostopno na: <https://www.socialstudies.com/blog/the-history-and-science-of-reading/?srsltid=AfmBOoq-tBAejPwZ0AqKtkHUzyMScFQru1-Y4aNZ8V0WRmE6VwbwWtiZ> (Pridobljeno 24. 11 2024)

Naša mala knjižnica (2024). Dostopno na: <https://www.nasamalaknjiznica.si/> (Pridobljeno 30. 11. 2024)

10.1 PRILOGA

Branje

Prosim, da si vzameš nekaj minut in iskreno odgovoriš na anketni vprašalnik, navezan na branje. Vprašalnik je anonimen.

Q1 - Spol

Moški

Ženski

Q2 - Razred

6. razred

7. razred

8. razred

9. razred

Q3 - Ali rad/-a bereš?

Da.

Ne.

IF (1) Q3 = [2] (Ne)

Q4 - Zakaj ne rad/-a bereš?

_____

IF (2) Q3 = [1] (Da)

Q5 - Zakaj rad/-a bereš?

_____

Q6 - Kaj od navedenega najraje prebiraš?

Knjige.

Stripe.

- Revije.
- Drugo:

Q7 - Kako pogosto prebereš kakšno knjigo?

- 1 do 2 na šolsko leto.
- 3 do 5 na šolsko leto.
- Več kot 5 (koliko).

Q8 – Ali so ti starši brali knjige, ko si bil majhen/-a?

- Vedno.
- Včasih.
- Nikoli.

Q9 - Kateri žanr (katero zvrst) knjig najraje bereš?

- Fantazijske.
- Romantične.
- Akcijske.
- Kriminalke.
- Komedije.
- Pustolovske.
- Stripi.
- Drugo:

Q10 - Kdaj najraje bereš?

- V šolskem času.
- V času počitnic.
- Med vikendi.
- Drugo:

Q11 – Ali raje bereš knjige v svojem maternem ali tujem jeziku?

- Knjige v maternem jeziku.
- Knjige v tujem jeziku.

IF (3) Q11 = [2] (Knjige v tujem jeziku)

Q12 - V katerem tujem jeziku ?

Q13 - Kako pogosto prebereš knjigo do konca?

- Vedno (vsako knjigo, ki jo začnem brati).
- Največkrat (odvisno od tega, kako me pritegne).
- Nikoli (nobene knjige).

Q14 - Ali se rad/-a pogovarjaš o prebrani knjigi?

- Da.
- Ne.

Q15 – Ali sodeluješ pri Prežihovi bralni znački?

- Da.
- Ne.

Q16 – Ali prebereš vse knjige za domače branje?

- Vedno.
- Včasih.
- Nikoli.

Q17 - Kako pogosto si z obnovami knjige pomagaš z umetno inteligenco (chat gpt ali internet)?

- Vedno.
- Včasih.
- Nikoli.

10.2 PRILOGA

OPAZOVALNI LIST

RAZRED: _____

DATUM: _____

KNJIGA:

_____

MNENJE UČENCEV O KNJIGI:

vsi učenci: _____

rdeča: _____

rumena: _____

zelena: _____

DEJAVNOSTI PRED BRANJEM

- a) Kakšno **uvodno motivacijo** je učiteljica uporabila pred branjem zgodbe?

_____

Se je **navezovala** na zgodbico ali ne?   DA)   NE?

- b) Je učiteljica predstavila **ilustracije** na naslovnici in v knjigici?   DA)   NE)

- c) Je učiteljica v uvodu **predstavila** avtorja/avtorico in ilustratorja/ko?   DA)   NE)

- d) Kakšen je bil **sedežni red**? In na čem so sedeli?

- a) ZA MIZICO
b) V KROGU
c) NA TLEH

- e) Kakšno je **bilo vzdušje** v razredu? 1)   2)   3) (1-slabo, 2-običajno, 3-dobro)

- f) Je učiteljica pred branjem otrokom razložila **težje razumljive besede**?   DA)   NE?

KATERE: _____

DEJAVNOSTI MED BRANJEM

- a) So otroci lahko istočasno **poslušali in si ogledovali ilustracije** v zgodbici?   DA)   NE)

- b) Kakšno je bilo **vzdušje**?   1)   2)   3)   (1-slabo, 2-običajno, 3-dobro)

a) Je učiteljica sproti razložila **pomen težjih ali neznanih besed**? DA) NE)

---

b) **Kolikokrat** jim je učiteljica prebrala zgodbico? 1x) 2x) 3x)

DEJAVNOSTI PO BRANJU

a) Je potekal **pogovor** o prebranem? DA) NE)

---

b) So otroci znali **obnoviti zgodbico** po prvem branju? DA) NE)

---

c) Je učiteljica navezala zgodbo **na realne življenjske situacije**? DA) NE)

KATERE:

---

d) So otroci z veseljem reševali naloge iz **ustvarjalnika** ? 1) 2) 3)

So vsi otroci želeli reševati naloge iz ustvarjalnika? DA) NE)

---

e) So otroci poskušali **sami prebrati** zgodbico ali del nje? DA) NE)

---

f) So ustvarjali v okviru prebrane zgodbe tudi kaj **izven** ustvarjalnika? NE)

---

g) Je učiteljica dovolj jasno in razumljivo podala **navodila** za delo z ustvarjalnikom?

DA) NE) _____

a) Je večina učencev navodila razumela? DA) NE)

---

h) Katere naloge je učiteljica izbrala za **skupno reševanje**?

A) MATEMATIČNE _____

B) GRAFOMOTORIČNE _____

C) NALOGE ZAPISOVANJA _____

10.3 PRILOGA

Branje vašega otroka

Pozdravljeni, pripravljam raziskovalno nalogo, povezano z branjem naših učencev od prvega do tretjega razreda.

Prosim vas, da si vzamete nekaj minut in izpolnite anonimni spletni anketni vprašalnik, povezan z bralnimi navadami vaših otrok.

V primeru, da imate v prvi triadi več otrok, vas prosim, da rešite anketni vprašalnik za vsakega otroka posebej.

Že vnaprej se vam zahvaljujem in vas lepo pozdravljam.

Q1 - Razred vašega otroka

- 1. razred
- 2. razred
- 3. razred

Q2 - Spol otroka

- Deček
- Deklica

Q3 - Ste vašemu otroku brali knjige v predšolskem obdobju?

- Da.
- Redko.
- Ne.

Q4 - Kako pogosto ste mu brali?

- Vsak dan.
- Nekajkrat na teden.
- Enkrat na teden.
- Redkeje.

Q5 – Ali je vaš otrok že poznal črke pred vstopom v šolo?

- Da.
- Nekatere.
- Ne.

Q6 – Ali je znal že brati preproste besede in besedne zveze?

- Da.
- Ne.

Q7 - Ali je pred vstopom v šolo že samostojno bral?

- Da.
- Ne.

Q8 - Ali otroka pritegnejo ilustracije ob branju?

- Vedno.
- Včasih.
- Nikoli.

Q9 - Ali vaš otrok danes raje posluša branje zgodbic ali raje samostojno bere?

- Posluša branje.
- Samostojno bere.
- Oboje.

Q10 - Ali ste imeli slikanice doma ali ste si jih izposojali v knjižnici?

- Doma na knjižni polici.
- Izposojanje iz knjižnice.
- Oboje.